СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Методологія підготовки та впровадження Стратегічного плану ґрунтується на твердженні, що його впровадження відбудеться лише за умов об'єднання зусиль виконавців плану та всіх зацікавлених сторін. Результатами цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечуватимуть стійкий розвиток оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради.

Документ має модульний характер – окремі його напрямки є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження через реалізацію проектів, кожен із яких є окремим елементом впровадження стратегії, але впливатиме на загальний результат. За потреби документ може бути доповнений іншими напрямами розвитку, які у подальшому громада визначить, як ключові.

3. СТРАТЕГІЧНИЙ ПРОСТІР РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

3.1. Обґрунтування стратегічного вибору

За результатами публічного обговорення альтернативних варіантів стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради:

- *Альтернатива 1 «Курортополіс»* – мультифункціональний рекреаційно-оздоровчий територіальний комплекс, який пропонує різноманітні види рекреації, оздоровлення, відпочинку і розваг; розвиток території за принципами цілорічного функціонування сучасної туристичної дестинації. Відповідно до концепції «Курортополіс», в результаті реалізації стратегічного плану розвитку території буде створений рекреаційно-оздоровчий комплекс, що умовно складається із наступних *рівно важливих функціональних зо*н – медичної, оздоровчо-рекреаційної, зони для активного відпочинку, розважальної та виробничої;
- *Альтернатива 2 «Термальний курорт»* – територіальний комплекс, який пропонує різноманітні види лікування, реабілітації та оздоровлення з використанням термальних джерел; за умов різноманітності інфраструктури і, відповідно, послуг; розвиток території за принципами цілорічного функціонування сучасного центру медичного туризму. Відповідно до концепції «Термальний курорт» в результаті реалізації стратегічного плану розвитку території буде створений рекреаційно-оздоровчий комплекс, що має *основні функціональні зони* медичну та оздоровчо-рекреаційну, та додатково розважальну та виробничу зони,

на основі узгодження інтересів основних груп заінтересованих сторін, було прийнято колективне рішення щодо розроблення стратегічного плану стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради за Альтернативою 1 «Курортополіс» із внесенням необхідних коректив до проектів Генеральних планів розвитку територій населених пунктів Щасливцевської сільської ради щодо меж земель рекреаційного призначення.

Аналітичне дослідження основних соціально-економічних і демографічних показників та тенденцій конкурентного і ринкового середовища щодо активізації розвитку курортно-туристичної інфраструктури у ретроспективі останніх років, моделювання альтернативних варіантів стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони, а також базові припущення щодо основних факторів впливу на перспективу дозволило сформулювати базовий, оптимістичний та раціональний сценарії стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради.

Під час публічного обговорення з заінтересованими сторонами Концепції стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради, деякими цільовими групами було висловлено гасло «Хай все

залишається, як є!», що обумовило необхідність розгляду базового сценарію за цим баченням (табл.3.1).

Таблиця 3.1 – Базовий сценарій розвитку оздоровчо-рекреаційної зони. Головне гасло «Хай все залишається, як є!»

Основні припущення	*Що відбувається*
1) занадто висока сезонність та низька зайнятість населення поза пляжним сезоном; 2) підприємницький клімат залишається на тому самому рівні; 3) інвестиційна політика та динаміка інвестицій без змін; 4) увага влади зосереджується виключно на вирішенні поточних комунальних і соціальних проблем; 5) невідповідність туристичної інфраструктури вимогам сучасних споживачів, втрата сегменту споживачів з високим рівнем доходу; 6) сегмент «бюджетних» туристів зростає, що у свою чергу збільшує антропогенне навантаження до неприпустимо високого рівня у пляжний сезон; 7) нераціональне використання природних лікувальних ресурсів	За 5-10 років повністю зміняться сегмент і вимоги споживачів до туристичної інфраструктури за критеріями: якості, комфортності, безпеки та спектру розваг. Підприємницький потенціал знижує темпи своєї діяльності – вільні території вже хаотично забудовано, існуючі атракції та об’єкти туристичної інфраструктури не відповідають вимогам споживачів, а нові не створюються. Швидке моральне старіння технологій в галузі оздоровлення та рекреації, втрата новизни (унікальності) туристичних послуг. Як наслідок, скорочується кількість робочих місць та надходження до місцевого бюджету. Природно-лікувальний потенціал території повільно, але неухильно втрачає рекреаційно-оздоровчі властивості, тим самим звужуючи спектр надання оздоровчих послуг та загублюючи перспективу розширення туристичного сезону. Невідповідність інженерних мереж сучасним потребам території, як наслідок - відсутній приплив зовнішніх інвестицій. Комунальна інфраструктура і послуги будуть відповідати бюджетним можливостям. Населення території помалу старіє, молодь емігрує через неможливість працевлаштуватися. Територія оздоровчо-рекреаційної зони поступово, але неухильно занепадає в соціально-економічній та екологічній сферах, не витримуючи конкуренції. У кращому випадку перетвориться на зону зеленого та стихійного туризму.

Описаний сценарій відбиває лише основні соціально-економічні і демографічні параметри та тенденції конкурентного і ринкового середовища, які, проте, є визначальними для характеристики майбутньої оздоровчо-рекреаційної зони. Очевидно також, що на даному «ландшафті» (взаємонакладання стійких у часі факторів впливу) за збереження основних тенденцій та незмінності базових припущень не існує альтернативної траєкторії, яка призвела б до іншого сценарію. Отже, онтологічною підставою Стратегічного вибору є неприйнятність описаного сценарію для стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони.

Ймовірний оптимістичний сценарій розвитку передбачає цілеспрямований вплив на розвиток оздоровчо-рекреаційної зони факторів, які лежать поза межами впливу місцевої громади і є компетенціями центральної влади країни. Траєкторія розвитку за гаслом «Нові реформи, нові можливості» та за базових припущень формує наступний сценарій (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Оптимістичний сценарій розвитку оздоровчо-рекреаційної зони. Головне гасло «Нові реформи, нові можливості»

Основні припущення	*Що відбувається*
1) туризм стане пріоритетною сферою економіки країни, території з високим (унікальним) природно-лікувальним потенціалом отримують спеціальний статус з відповідними економічними й податковими преференціями; бюджет значно зросте, економічна база розшириться і стане більш диверсифікованою; 2) будуть проведені системні реформи в освітній, медичній, соціальній та економічній сферах; 3) за кошти держави буде розбудована рекреаційна та дорожньо-транспортна інфраструктура; 4) системна маркетингова політика держави у сфері туризму розширить ринок надання рекреаційно-оздоровчих послуг; 5) державна політика у сфері розвитку вітчизняних курортів сприятиме розширенню туристичного сезону до цілорічного.	Ресурсна, у т. ч. фінансова база дозволить суттєво і за стислі терміни покращити якість надання оздоровчо-рекреаційних послуг і стану туристичної інфраструктури загалом. Завдяки вдалому географічному розташуванню та значним інвестиціям територія стане інвестиційно привабливою для зовнішніх і внутрішніх інвесторів. Розбудована дорожньо-транспортна інфраструктура суттєво збільшить кількість інвестиційних проектів. Створюються нові бізнеси та нові робочі місця, приплив молодих кадрів. Суттєво зросте якість та рівень життя населення території. Раціональне використання природних лікувальних ресурсів розширить спектр надання оздоровчих послуг. Територія перетвориться в сучасну туристичну дестинацію європейського зразка.

Ймовірність такого сценарію не дуже висока, підтвердженням чого є тривала стагнація у розвитку туристичної сфери держави, відсутність виразної зовнішньої маркетингової політики, відсутність стратегії розвитку курортів, а також відсутність економічних і податкових преференцій курортним територіям у видимій перспективі, які змогли б змінити зазначені тенденції.

Вищезазначене обумовлює доцільність формування раціонального сценарію, що визначатиметься траєкторією розвитку оздоровчо-рекреаційної зони за базових припущень стосовно появи нових, керованих факторів впливу, які перебувають в межах компетенції територіальної громади, а також найбільш ймовірних факторів зовнішнього впливу в їх сприятливій комбінації. Траєкторія розвитку за гаслом «До великої мети малими кроками» та за базових припущень формує наступний сценарій (табл.3.3).

Таблиця 3.3 – Раціональний сценарій розвитку оздоровчо-рекреаційної зони. Головне гасло «До великої мети малими кроками»

Основні припущення	*Що відбувається*
1) туризм стане пріоритетною сферою економіки країни, території з високим (унікальним) природно-лікувальним потенціалом отримують спеціальний статус з відповідними економічними й податковими преференціями; 2) соціально-економічна та політична ситуація в країні стабілізується, поступово зростатиме зацікавленість зовнішніх інвесторів до природно-лікувального потенціалу оздоровчо-рекреаційних територій; 3) увага влади зосереджується на розбудові комунальної інфраструктури та регулюванні раціонального використання природних лікувальних ресурсів; 4) місцева влада проводить активну маркетингову та інвестиційну політику, створює преференції для покращення підприємницького клімату; 5) суб'єкти туристичного бізнесу зацікавлені в технологічній модернізації оздоровчо-рекреаційної та туристичної інфраструктури, впроваджують стандарти якості, безпеки та нові технології надання послуг; 6) стрімко зростає популярність оздоровчого відпочинку	Завдяки цілеспрямованій і системній політиці місцевої влади ефективно будуть реалізовані заходи маркетингової стратегії , що призведе до поступового припливу як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій. Розбудова комунальної інфраструктури та податкові преференції сприятимуть будівництву в оздоровчо-рекреаційній зоні сучасних рекреаційних та санаторно-курортних закладів із запровадженням новітніх інноваційних технологій. Відкриються нові підприємства, у тому числі і виробничої сфери. Створюються нові робочі місця, стабільно зростає приплив молодих кадрів. Бізнес починає працювати не лише на внутрішній ринок. Продукція та послуги стають конкурентоспроможними. Розвиток оздоровчо-рекреаційної зони призведе до активного розвитку малого й середнього бізнесу, їх капітали будуть переміщуватись зі сфери торгівлі у сферу виробництва. За рахунок поступового збільшення бюджетних надходжень та розвитку місцевих підприємств буде покращуватися комунальна сфера, навколишнє середовище і якість життя. На території збільшується рівень безпеки, вона стає комфортною для життя. Оздоровчо-рекреаційна зона стає сучасним конкурентоспроможним курортополісом цілорічного функціонування.

Описаний раціональний сценарій стає базою для формулювання стратегічного бачення стійкого розвитку Щасливцевської сільської ради на стратегічну перспективну.

3.2. Стратегічне бачення стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради

Стратегічне бачення повинно відбивати ту унікальність території, яка не може бути скопійована іншими територіями, і досягнення саме його дасть змогу бути конкурентоспроможним у майбутньому.

Стратегічне бачення (візія) – це спільне, погоджене на основі консенсусу, уявлення територіальної громади про те, як оздоровчо-рекреаційна зона має виглядати в майбутньому. Візія відображає результат, якого громада прагне досягти в результаті реалізації стратегічного плану сталого розвитку. Вона спирається на основні характеристики оздоровчо-рекреаційної зони та стає головною ідеєю всього процесу стратегічного планування.

Візія: оздоровчо-рекреаційна зона на території Щасливцевської сільської ради – це економічно та інфраструктурно-розвинений Курортополіс «Арабатка», всесвітньо відома здравниця та туристична дестинація.

Місія: створення комфортного середовища для оздоровлення і відпочинку «Арабатка» – курорт трьох паралелей» з акцентом на бізнес-ініціативи територіальної громади «Індустрія туризму заради комфорту». Паралель 1.0 – оздоровчий відпочинок – створення сучасного центру цілорічного оздоровчого туризму з двома функціональними зонами: медичною (санаторії, реабілітаційні заклади) та оздоровчо-рекреаційною (курортні та туристичні готелі, пансіонати, молодіжний табір, загальнокурортний СПА та Велнес-центр). Паралель 2.0 – здоровий активний спосіб життя – створення сучасної мультифункціональної зони атракцій спортивного спрямування «Калейдоскоп» з 6 зонами: дитячий світ, водний світ, молодіжний світ (моторік-парк), світ екстремальних розваг, світ зосередження (парк східних практик), вільний відпочинок. Паралель 3.0 – емоційний відпочинок – створення високотехнологічної розважальної зони (курортного центру) з атракціями-якорями: площа фонтанів, дерева, що співають; комплекс атракціонів для дітей і дорослих (луна-парк); розважально-ресторанний комплекс/нічний клуб; музична галерея та танцювальний майданчик; зелений театр або відкрита концертна сцена.

Реалізація місії: територія Щасливцевської сільської ради – економічно самодостатня адміністративно-територіальна одиниця зі стабільним добробутом населення, розвиненою соціальною інфраструктурою і сервісом, на підґрунті активності місцевих бізнес-ініціатив та залученні інвестицій в розвиток курортно-туристичної індустрії.

Стратегічне бачення має ширший часовий горизонт ніж стратегія. Так, Стратегічне бачення може формуватися на 20 років, а сама стратегія розроблятися лише на 10 років. Після завершення терміну її дії на основі аналізу досягнень і проблемних моментів її реалізації та вже сформованого Стратегічного бачення розроблятиметься нова стратегія. Такий підхід створює умови для спадковості програмних документів і забезпечення сталості стратегічних рішень.

4. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Міжнародний досвід свідчить, що будь яка Стратегія розвитку не може бути реалізована на практиці, якщо вона не базуватиметься на створенні / модернізації сучасної інфраструктури (економічної, соціальної, управлінської). Створення такої інфраструктури є необхідною умовою і для забезпечення стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони.

З огляду на зазначене, основою Стратегії стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони має стати реалізація інфраструктурних та інших інвестиційних проектів, направлених на забезпечення сучасної інфраструктури, відсутність якої перешкоджає розвитку всієї територіальної громади.

РЕАЛІЗАЦІЯ МІСІЇ:
територія Щасливцевської сільської ради – економічно самодостатня адміністративно-територіальна одиниця зі стабільним добробутом населення, розвиненою соціальною інфраструктурою і сервісом, на підґрунті активності місцевих бізнес-ініціатив та залученні інвестицій в розвиток курортно-туристичної індустрії

Рисунок 4.1 – «Дерево цілей» стратегії розвитку оздоровчо-рекреаційної зони

4.1. Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання»

За результатами SWOT-аналізу сучасного стану розвитку досліджуваної території та причинно-наслідкового аналізу процесів, що відбуваються в туристично-рекреаційній сфері досліджуваної території, визначено *«корінну» проблему низької ефективності функціонування оздоровчо-рекреаційної зони – відсутність стратегії її комплексного розвитку та відповідної системи управління*.

Як показав комплексний аналіз, *основними причинами існуючої проблемної ситуації є:*

- нераціональне, неефективне використання переваг території, в тому числі природних ресурсів та специфічної активності населення;
- відсутність комплексного детального планування території, стихійне будівництво об'єктів туристичної інфраструктури;
- відсутність комплексних маркетингових досліджень та низько ефективна, несистемна маркетингова діяльність суб'єктів туристичного бізнесу.

Саме ці причини призвели до виникнення основних негативних явищ на території: занадто високої сезонності та низької зайнятості населення поза пляжним сезоном; невідповідності туристичної інфраструктури вимогам сучасних споживачів; неприпустимо високе антропогенне навантаження у період пляжного сезону.

Відповідно, першим стратегічним пріоритетом має стати реалізація комплексу заходів з усунення причин існуючої проблемної ситуації шляхом запровадження системи раціонального господарювання.

Стратегічний пріоритет (далі СП) «Раціональне господарювання» може бути досягнутим внаслідок реалізації заходів за стратегічними цілями: раціональне використання ресурсів, планування просторового розвитку, забезпечення якості комунальних послуг, системна маркетингова діяльність. Заходи в рамках цього пріоритету носять стратегічний характер та переважно спрямовані не на досягнення коротко - та середньострокових цілей, а на вирішення стратегічних питань, важливих для майбутніх поколінь. Крім того, реалізація передбачених за цим стратегічним пріоритетом напрямів позитивно вплине та підсилить дієвість заходів, що будуть передбачені за цим та іншими СП. По-перше, це дасть змогу забезпечити економію бюджетних коштів та коштів мешканців, й відповідно, розширить можливості територіальної громади щодо розвитку соціальної інфраструктури. По-друге, це призведе до поліпшення якості та комфортності життя.

Стратегічна ціль А.1.

Раціональне використання ресурсів.

Унікальні територіальні, природно-лікувальні, національно-культурні ресурси територіальної громади Щасливцевської сільської ради дозволяють проектувати перспективний розвиток оздоровчо-рекреаційної зони за концепцією «Курортополіс». Проте, внаслідок:

- нераціонального і неефективного використання переваг території, у тому числі природних лікувальних ресурсів (ПЛР), які знаходяться на території в рідкісному сполученні (клімат, пляжі, джерела мінеральних і термальних вод, ропа і пелоїди озер, унікальний комплекс озер з напівпустельними ландшафтами солончаків і солонців);
- відсутності належного планування і проектування просторового розвитку рекреаційних територій;
- відсутності будь-якого контролю за видобуванням природних лікувальних ресурсів та моніторингу їх якості;
- не цільового використання ПЛР, зокрема в санаторно-курортному лікуванні,

спостерігається тенденція до виникнення екологічної катастрофи у високий туристичний сезон через неприпустимо високе антропогенне навантаження на довкілля і повну відсутність будь-яких заходів щодо відтворення властивостей ПЛР та їх охорони.

Також, недооцінка потенціалу національно-культурних особливостей територіальної громади не дозволяє вирішити проблему високої сезонності та низької занятості населення поза пляжним сезоном. Але, проведення різноманітних фестивалів даного спрямування дозволило би розширити туристичний сезон.

Особливого вирішення потребує питання невідповідності високого природно-лікувального потенціалу території низькому рівню розвитку оздоровчо-рекреаційної інфраструктури.

На сьогодні, для територіальної громади Щасливцевської сільської ради головним завданням є забезпечення стабільного добробуту населення через розвиток курортно-туристичної індустрії, покращення цілісного образу громади та створення власної ідентичності.

Також, стратегічно важливим питанням раціонального використання ресурсів є й ресурси комунальної сфери, зокрема:

- розширення використання відновлювальних джерел енергії (зменшення втрат енергоресурсів). Ураховуючи успішний світовий досвід використання термальних джерел як альтернативних джерел енергії та їх невикористаний потенціал на території цей напрям є цілком стратегічним;
- модернізація системи водопостачання та водовідведення (підвищення якості очищення води, зменшення втрат води).

Ідеї та принципи, які лежать в основі раціонального природокористування, визначатимуть підходи до проектів у різних напрямах раціонального використання ресурсів, впливатимуть на усі аспекти просторового розвитку та сприятимуть стійкому розвитку оздоровчо-рекреаційної зони.

Оперативні цілі:

А.1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, у тому числі медико-біологічної

Виявлення та оцінка природних лікувальних ресурсів здійснюється шляхом проведення комплексних медико-біологічних, кліматологічних, геолого-

гідрологічних, курортологічних та інших дослідницьких робіт. Ефективність та безпечність природних лікувальних ресурсів, можливість їхнього застосування в курортній та поза курортній практиці обґрунтовується результатами медико-біологічної оцінки якості та цінності, на підставі яких надається медичний (бальнеологічний) висновок.

На основі медико-біологічної оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів на території оздоровчо-рекреаційної зони буде оцінено їх фізико-хімічний, мікробіологічний склад, визначено наявність біологічної дії та направленість клінічних випробувань, розроблено технології та інструкції щодо відпуску лікувальних процедур з використанням мінеральних вод та донних відкладів озер.

А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ

Для виконання функцій контролю за раціональним і технічно обґрунтованим використанням природних лікувальним ресурсів, проведення режимних спостережень доцільним є створення КП «Гідрогеологічна режимно-експлуатаційна станція» з відповідною технічною і лабораторною базою. Важливим завданням є розроблення і винесення в натуру меж округів і зон санітарної охорони, проведення санітарно-відновлювальних заходів, розроблення технологічних схем експлуатації родовищ.

А 1.3. Розширення використання відновлювальних джерел енергії

Аналіз економічної доцільності широкого використання термальних вод показує, що їх варто застосовувати для опалення і гарячого водопостачання комунально-побутових, сільськогосподарських і промислових підприємств, для технологічних цілей, добування цінних хімічних компонентів та ін. Техніко-економічний аналіз показує, що при сучасній технології вилучення тепла гідротермальних ресурсів економічно обґрунтованими є системи з глибиною свердловин до 3 км . Тепловий потенціал 90 % термальних вод на даній глибині не перевищує 100 °С. При цьому переважним є гідротермальне теплопостачання, в результаті застосування якого заміна органічного палива більше, ніж при виробництві електроенергії. Поліпшити ситуацію з теплопостачанням населення дозволить використання навіть слабо термальних вод (до 40 °С), запаси яких на даній території досить значні.

А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення

Визначними перевагами отримання статусу «курорт» будь-якого значення є: створення Регламенту функціонування курорту; заборона будівництва нових і розширення діючих промислових підприємств та інших об'єктів, не пов'язаних безпосередньо із задоволенням потреб відпочиваючих і місцевого населення, потреб курортного та житлового будівництва, або таких, що можуть негативно впливати на природні лікувальні фактори; передбачення податкових, митних, кредитних пільг, що надаються у порядку, встановленому законом, і спрямовані на сприяння збереженню та розвитку курортів; фінансування курортів державного та місцевого значення,

включаючи розвиток транспорту, систем водопостачання та каналізації, телерадіомовлення та зв'язку, енергозабезпечення, проведення природоохоронних заходів, здійснюється відповідно до державних і місцевих програм за рахунок джерел, передбачених законом України.

Індикатори:

А.1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, у тому числі медико-біологічної	- отримано висновок за результатами медико-біологічної оцінки якості та цінності природних-лікувальних ресурсів на території оздоровчо-рекреаційної зони; - отримано інструкції щодо відпуску лікувальних процедур з використанням мінеральних і термальних вод, пелоїдів
А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ	- створено КП «Гідрогеологічна режимно-експлуатаційна станція» з відповідною технічною і лабораторною базою; - розроблено план режимних спостережень за раціональним використанням природних лікувальних ресурсів, санітарно-відновлювальних заходів щодо експлуатації родовищ; - розроблено і винесено в натуру межі округів і зон санітарної охорони родовищ
А 1.3. Розширення використання відновлювальних джерел енергії	- проведено комплекс досліджень з техніко-економічного обґрунтування доцільності і ефективності вилучення тепла гідротермальних ресурсів для опалення і гарячого водопостачання; - розроблено інвестиційний проект щодо використання термальних вод для опалення і гарячого водопостачання об’єктів, розташованих на території оздоровчо-рекреаційної зони
А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення	- підготовлено пакет документів для отримання статусу «курорт місцевого значення»; - пройдено всі експертні процедури та отримано Рішення Херсонської обласної ради про оголошення природних територій у межах оздоровчо-рекреаційної зони Щасливцевської сільської ради курортом місцевого значення

Стратегічна ціль А.2.

Планування розвитку простору курортополісу

Принцип стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони, як економічно та інфраструктурно-розвиненого Курортополісу, орієнтований на створення курортного середовища високої якості, що визначається балансом природних цінностей та функціональних можливостей, інтегрованою інфраструктурою, адаптивністю до нових імпульсів. Він передбачає оптимізацію використання землі та інфраструктури при одночасній мінімізації споживання енергії та інших ресурсів і забруднення навколишнього середовища. Він також орієнтований на розширення комунікацій та інтеграцію різних соціальних груп, що у свою чергу сприятиме розвитку толерантності, недопущенню соціальної ізоляції та сегрегації і, в кінцевому рахунку, нарощуванню соціального капіталу. Розвиток оздоровчо-рекреаційної зони як курортополісу передбачає формування курортного центру та поліцентричної

структури взаємопов’язаних територій з урахуванням специфіки забудови, яка історично склалася. Різноманітне та змішане використання території має задовольняти різні функціональні потреби мешканців, туристів та бізнесу. Місцевій владі необхідно координувати процес використання земель (щільність заселення та розташування робочих місць) з формуванням ефективної транспортної системи, намагаючись забезпечити збалансовану мобільність та задовольнити потреби у пересуванні усіх груп. Місцева влада сприятиме підвищенню рівню якості поселенської структури, архітектурних рішень та публічних просторів на всіх територіях оздоровчо-рекреаційної зони. Структура ландшафту та мережа рекреаційних просторів мають забезпечити для усіх мешканців здорове середовище з зеленими насадженнями. Планувальники простору піклуються про те, щоб організувати населені пункти, а також транспортно-енергетичну інфраструктуру за принципами раціональності, економічності, пов'язаності і стійкості.

Оперативні цілі:

А.2.1. Розроблення стратегії просторового розвитку курортополісу

Розробка стратегії просторового розвитку визначить довгострокове бачення того, як має виглядати й розвиватись курортополіс, цілі по досягненню високої якості курортного простору, відповідні принципи планування та дизайну курортного середовища, а також пріоритетні та першочергові проекти.

А.2.2. Розроблення детальних планів курортополісу

Стихійне будівництво об’єктів туристичної інфраструктури – найбільш проблемне питання просторового планування. Саме тому першочерговим завданням є підвищення якості дизайнерських і архітектурних рішень. Місцева влади підвищуватиме вимоги до архітектурних та дизайнерських рішень, які визначають зовнішній вигляд курортополісу, зокрема до елементів зовнішнього оформлення будівель, системи міської навігації, елементів зовнішньої реклами тощо. З цією метою місто сприятиме проведенню більшої кількості конкурсів та тендерів для того, щоб знайти кращі архітектурні та дизайнерські рішення. Водночас, посилюватиметься відповідальність приватних власників, які беруть участь у формуванні вигляду населеного пункту за дотримання встановлених норм та правил благоустрою.

А.2.3.Формування комплексу сучасної житлової забудови

Місцева влада розроблятиме стандарти житлової забудови з урахуванням вимог якості, енергозбереження, доступності для категорій з функціональними обмеженнями (людей з інвалідністю) та інтегрованості з належною соціальною інфраструктурою і впроваджуватиме їх як рекомендаційним, так і нормативним шляхом. Водночас територіальна громада лобіюватиме розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері містобудівної діяльності, особливо щодо дотримання стандартів житлової забудови.

А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту

Передбачається формування безперервної мережі публічних просторів та рекреаційних зон на основі реконструкції існуючих та створення нових. Публічні

простори повинні формуватися у відповідності до ландшафту території населеного пункту, з використанням елементів благоустрою та особливостей поселенської структури для створення привабливих та впізнаваних районів. Особлива увага приділятиметься підвищенню потенціалу міських парків. Місцева влада стимулюватиме насичення громадського простору креативними елементами (стріт-арт, інтерактивні скульптурні композиції, творчі рішення у сфері озеленення, створення малих архітектурних форм тощо). Місцева влада сприятиме формуванню мережі атрактивних місць з урахуванням національно-культурного потенціалу та використанням нових технологій індустрії вражень.

Індикатори:

А.2.1. Розроблення стратегії просторового розвитку курортополісу	- розроблено та затверджено стратегію просторового розвитку курортополісу
А.2.2. Розроблення детальних планів курортополісу	- проведено конкурс та обрано кращі архітектурні та дизайнерські рішення щодо зовнішнього вигляду курортополісу; - розроблено детальні плани об’єктів, що будуть розташовані у межах курортополісу
А.2.3. Формування комплексу сучасної житлової забудови	- розроблено стандарти житлової забудови; - розроблено детальний план житлової забудови
А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту	- проведено конкурс та обрано кращі архітектурні рішення щодо паркової забудови курортополісу; - розроблено функціональне зонування публічного простору; - розроблено архітектурні проекти атрактивних місць з використанням нових технологій індустрії вражень

Стратегічна ціль А.3.

Розвиток сучасної інфраструктури курортополісу

Унікальні природно-кліматичні та територіально-географічні умови розташування оздоровчо-рекреаційної зони на території Щасливцевської сільської ради дозволяють проектувати перспективний розвиток територіальної громади як курортополісу. Проте, внаслідок відсутності належного рівня фінансування розвитку інфраструктури за попередні роки, найважливішим завданням є модернізації основних систем життєзабезпечення територіальної громади. Зокрема, потребують вирішення такі питання:

- модернізація обладнання підприємства водопостачання та відновлення мереж водопровідно-каналізаційного господарства;
- відновлення зношених та застарілих систем електропостачання;
- модернізація та заміна систем виробництва, транспортування, розподілу та споживання теплової енергії;
- створення комплексної системи поводження з побутовими відходами.

За умов зростаючих вимог до якості всіх видів комунальних послуг, розбудова дієвої та ефективної інженерно-транспортної інфраструктури для забезпечення

населення комунальними послугами високого рівня постає в якості однієї з провідних цілей для майбутнього розвитку курортополісу. Для курортополісу формування ефективної транспортної системи – один з ключових компонентів підвищення стандартів якості життя та відпочинку. Тим самим, підвищення мобільності сприятиме зростанню економічного потенціалу курортополісу та створенню нових робочих місць. Також, дуже важливо, щоб курортополіс, в аспекті мобільності, підтримував свою конкурентоспроможність як сучасної туристичної дестинації. Саме забезпечення високої мобільності для усіх категорій споживачів (у тому числі і з обмеженими можливостями), має бути ключовим моментом у вдосконаленні транспортної системи.

На сьогодні головним завданням є поліпшення якості життя через створення комфортного середовища для проживання, оздоровлення і відпочинку, покращення цілісного образу оздоровчо-рекреаційної зони та створення власної ідентичності. Така політика має передбачати оптимізацію пішохідних та транспортних потоків, покращення якості зелених зон та публічних просторів, а також бути спрямована на захист природного еко-середовища.

Оперативні цілі:

А.3.1. Надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів

Сільська рада повинна забезпечити дієву систему менеджменту на комунальних підприємствах, а також добиватись збільшення їх потужності для задоволення потреб споживачів. Ця ціль пов’язана з численними організаційними та управлінськими заходами, які разом з модернізацією інфраструктури, сприятимуть наданню комунальних послуг на рівні стандартів, встановлених у країнах ЄС. Доцільним є створення спеціального комунального підприємства з функціями керуючої кампанії для організації ефективного функціонування курортополісу та координації діяльності усіх суб’єктів курортної індустрії в межах оздоровчо-рекреаційної зони.

А.3.2. Організація системи дорожнього руху

На основі ретельного аналізу транспортної системи території Щасливцевської сільської ради має бути сформований документ, який містив би конкретні інноваційні заходи, спрямовані на поліпшення роботи громадського транспорту, інших видів транспорту, розроблені у відповідності до принципів сталого розвитку та просторової стратегії розвитку території з урахуванням вимог і обмежень до планування оздоровчо-рекреаційної зони. Важливим є вдосконалення мережі доріг, зокрема це стосується капітального ремонту, подальшої реконструкції, будівництва та підтримки в належному стані. Необхідно розробити і запровадити концепцію оптимізації дорожнього руху. Вона має першочергово враховувати аспекти безпеки та надійності роботи транспортної системи. Ключовим напрямом розвитку є використання велосипеда як альтернативного, екологічно безпечного виду транспорту.

Розвиток велосипедної інфраструктури потребує розроблення концепції велосипедного руху з велосипедною картою (на якій можна знайти місця

велопрокатів, велопарковок, пунктів технічного обслуговування, тренувально-розважальних майданчиків тощо), створення нових туристичних веломаршрутів.

А.3.3. Збирання, переробка та знищення відходів

Сільська рада ініціює покращення збору відходів, впровадження сучасної системи управління твердими побутовими відходами, яка забезпечить ефективний збір, транспортування та утилізацію сміття На сьогодні існують готові технологічні рішення щодо збору та сортування побутових відходів. Реалізація інвестиційного проекту передбачає закупівлю необхідної кількості контейнерів для збору твердих побутових відходів, закупівлю та монтаж сучасної сортувальної лінії та пресу, закупівлю необхідної комунальної технікі для збору відходів (сміттєвози) та навантажувача для обслуговування лінії. Також необхідна постійна робота з населенням щодо роздільного збирання та переробки відходів.

А.3.4. Модернізація системи водопостачання та водовідведення, удосконалення енергетичної та телекомунікаційної інфраструктури

Передбачається модернізація мережі, оновлення матеріально-технічної бази комунального підприємства, інші заходи задля зменшення втрат води і підвищення її якості. Розбудова мереж зливової каналізації, систем каналізування та водовідведення на усій території оздоровчо-рекреаційної зони, а також модернізація обладнання для очищення стічних вод. Передбачається реконструкція мереж теплопостачання, електроживлення, будівництво і введення в дію сонячної електростанції для забезпечення надійного й безперебійного електропостачання та енергетичної безпеки курортополісу. Покращення та розширення телекомунікаційних мереж (оптоволоконні лінії).

А.3.5. Створення безбар‘єрного середовища для людей з обмеженими фізичними можливостями

Сучасний курортополіс має бути розрахований на комфортне проживання та оздоровлення людей з обмеженими фізичними можливостями. Люди з інвалідністю, які приїжджають на оздоровлення і реабілітацію повинні мати можливість у реалізації своїх прав – наявність спеціального транспорту, пляжів і пішохідних зон, соціальна і побудова інфраструктура обладнана необхідними елементами доступності. Важливим питання є комплексна доступність об’єкту за наступними критеріями: пандус, обладнана спеціальним місцем для інваліда автостоянка, вхід і доступність внутрішніх частин приміщень, наявність інформаційних покажчиків про доступність об’єктів інфраструктури для людей з інвалідністю, доступна транспортна та вулична інфраструктура.

Індикатори:

А.3.1. Надання комунальних послуг	- розроблені показники надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів
А.3.2. Організація системи дорожнього руху	- протяжність (км) маршрутів громадського транспорту; - протяжність (км) реконструйованої дорожньої мережі; - протяжність (км) збудованих велосипедних доріжок
А.3.3. Збирання,	- запроваджена система поводження з твердими побутовими

переробка та знищення відходів	відходами
А.3.4. Модернізація системи водопостачання та водовідведення	- протяжність (км) збудованої та реконструйованої мережі водопостачання; - протяжність (км) збудованих та реконструйованих каналізаційних мереж і мереж зливової каналізації; - протяжність (км) збудованої та реконструйованої електромережі
А.3.5. Створення безбар'єрного середовища	- кількість об'єктів інфраструктури, доступних для людей з обмеженими можливостями; - наявність інформаційних покажчиків про доступність об'єктів інфраструктури для людей з інвалідністю

Стратегічна ціль А.4.

Створення конкурентоспроможного туристичного продукту

Сучасні тенденції розвитку туризму обумовлюють формування та просування туристичного продукту, скерованого на конкретного споживача, який сьогодні є більш інформований, незалежний, розкутий, критично й вибагливо відноситься до пропонованих йому товарів і послуг. Формування туристичного продукту у відповідності до потреб споживача потребує запровадження ефективної системи маркетингу та просування. Головною проблемою оздоровчо-рекреаційної зони, як туристичної дестинації, є відсутність конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках комплексного туристичного продукту. Основними причинами цього є хаотичне, невпорядковане, неповне і нераціональне використання існуючих рекреаційних об'єктів та відсутність у туристів чіткого сприйняття оздоровчо-рекреаційної зони як курортної дестинації, слабке поширення інформації про наявний природно-лікувальний, оздоровчо-рекреаційний та розважально-туристичний потенціали.

Оперативні цілі:

А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів

Розширення туристичного сезону можливе через створення комплексних (пакетних) пропозицій з відпочинку у міжсезоння – спеціалізованих оздоровчих турів, орієнтованих на конкретні групи споживачів. Для оптимізації туристичних потоків необхідно створити інтегровану базу даних туристичних пропозицій на території. Отримання комплексної інформації щодо туристичних об'єктів території дозволить оцінити її загальний туристичний потенціал та виявити можливості для розвитку певних видів туризму – оздоровчого, зеленого, подієвого тощо. Необхідно регулярно оновлювати результати маркетингового дослідження туристичного ринку для отримання актуальної комплексної інформації про тенденції туристичного ринку, потенційних споживачів та наявних конкурентів. Це дозволить розробити такий продукт (тури, туристичну мережу), який буде оптимальним з урахування потенціалу території та попиту на ринку.

А.4.2. Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності

Досягнення цієї мети передбачає створення та просування туристичного бренду курортополісу та знов створеного комплексного туристичного продукту, широку рекламну та PR кампанію. Це забезпечить вирішення проблеми території – відсутності у туристів чіткого сприйняття оздоровчо-рекреаційної зони як туристичної дестинації, слабкого поширення інформації про наявний туристичний потенціал, а також значно підсилить конкурентну позицію більшості туристичних об'єктів, об'єднаних в єдину туристичну мережу. Наявність туристичного бренду куротополісу дозволить здійснити його чітке позиціонування на ринку та сформувати у споживачів стійкі асоціації щодо пропонованого туристичного продукту. Створений інформаційний портал та відповідний мобільний додаток дозволить залучити велику кількість відвідувачів та їх регулярне інформування, забезпечить широкі можливості для розміщення та продажу реклами на своїх сторінках, а також, завдяки функціоналам «форум» та «співтовариство», слугуватиме для утримання постійної цільової аудиторії. Інформаційний портал, передусім, є міцним власним рекламним та комунікаційним каналом для проекту. Крім того, завдяки зворотному зв'язку зі споживачами, він дозволить контролювати ефективність реклами та якість пропонованого продукту. Виготовлення рекламної продукції та її розповсюдження забезпечить донесення інформації про нову туристичну пропозицію до всіх сегментів потенційних споживачів і, відповідно, зростання попиту.

А.4.3. Системна маркетингова діяльність

Створення конкурентоспроможного туристичного продукту можливе лише на засадах системної маркетингової діяльності, спрямованої на чітке позиціонування різних видів туристичних продуктів, адаптованих до вимог і очікувань споживачів. Системна маркетингова діяльність в курортополісі включає наступні функції, що обумовлює її спланований характер та постійну актуалізацію інформації: аналіз туристичних ресурсів території, аналіз стану та очікувань основних акторів – влади, бізнесу, місцевих жителів, споживачів; визначення найбільш привабливих для території сегментів туристичного ринку, аналіз їх потреб, очікувань, мотивації; розробка комплексного туристичного продукту, відповідного очікуванням цільових сегментів туристів; створення нових і поліпшення існуючих туристичних атракцій курортополісу; розробка та реалізація комплексу просування туристочного продукту; формування і управління брендом та іміджом курортополісу; формування і підтримка стратегічного партнерства влади, бізнесу та місцевих жителів для успішного розвитку курортополісу; підвищення привабливості вкладень і реалізації на території курортополісу інвестиційних проектів у сфері туризму та гостинності.

А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури

Міська влада спільно з приватним бізнесом дбатиме про розвиток сервісної інфраструктури (мережа кафе, ресторанів, готелів, магазинів, сувенірних лавок, центрів надання побутових послуг), формування кластеру туристичних послуг та забезпечення належної якості сервісів, у тому числі розширюючи можливості використання приміщень першого поверху для громадських функцій. Перспективним

є створення інфраструктури для проведення конференцій, що також сприятиме підвищенню туристичної привабливості міста, збільшенню надходжень від туризму та міжнародному обміну знаннями та досвідом. Важливим питанням є створення туристично-інформаційного центру, в якому туристи можуть отримати безкоштовні багатомовні карти, схеми транспортного сполучення, інформаційні буклети про курортополіс та багато іншої корисної інформації.

А.4.5. Забезпечення безпеки туристів

Безпека туристів під час відпочинку та оздоровлення – є візитною карточкою та домінантною складовою бренду курортополісу. Забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів сприятиме підвищенню якості наданих туристичних послуг шляхом: надання невідкладної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації та/або постраждали під час подорожі; створення "гарячої" телефонної лінії для прийому і ведення обліку звернень та скарг туристів, у тому числі іноземних, а також надання необхідної інформації з питань туризму, виклику допомоги; проведення моніторингу надзвичайних подій, що трапляються з туристами на території; посилення відповідальності суб'єктів туристичної діяльності перед споживачами туристичних послуг.

Індикатори:

А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів	- створено інтегровану базу даних туристичних пропозицій на території; - отримано актуальну комплексну інформацію про тенденції туристичного ринку, потенційних споживачів та наявних конкурентів; - розроблено комплексний туристичний продукт, який є оптимальним з урахування потенціалу території та попиту на ринку
А.4.2. Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності	- розроблено туристичний бренд курортополісу; - розроблено комунікаційну стратегію просування туристичного продукту на ринок; - розроблено стратегічний та оперативні плани проведення рекламної кампанії; - розроблено інформаційний портал та відповідний мобільний додаток; - виготовлено рекламну продукцію та розроблено план її розповсюдження
А.4.3. Системна маркетингова діяльність	- створено спеціальний підрозділ для здійснення постійної спланованої маркетингової діяльності; - розроблено маркетингову стратегією позиціонування курортополісу як здравниці та туристичної дестинації
А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури	- сформовано кластер туристичних послуг; - розроблено та впроваджено у сервісних підприємствах стандарти надання якісних послуг; - створено туристично-інформаційний центр
А.4.5. Забезпечення безпеки туристів	- розроблено програму та план заходів щодо організації забезпечення безпеки туристів; - місцева влада постійно контролює якість діяльності служб, відповідальних за безпеку туристів

СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ А
«РАЦІОНАЛЬНЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

Стратегічна ціль А.1 Раціональне використання ресурсів	**Стратегічна ціль А.2** Планування розвитку простору Курортополісу	**Стратегічна ціль А.3** Розвиток сучасної інфраструктури Курортополісу	**Стратегічна ціль А.4** Створення конкурентоспроможного туристичного продукту
Оперативні цілі			
А.1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів	**А.2.1.** Розроблення стратегії просторового розвитку Курортополісу	**А.3.1.** Надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів	**А.4.1.** Створення та запуск нових спеціалізованих турів
А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ	**А.2.2.** Розроблення детальних планів Курортополісу	**А.3.2.** Організація системи дорожнього руху	**А.4.2.** Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності
А.1.3. Розширення використання відновлювальних джерел енергії	**А.2.3.** Формування комплексу сучасної житлової забудови	**А.3.3.** Збирання, переробка та знищення відходів	**А.4.3.** Системна маркетингова діяльність
А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення	**А.2.4.** Проектування та створення сучасного публічного простору	**А.3.4.** Модернізація інженерно-комунальної інфраструктури	**А.4.4.** Розвиток сервісної інфраструктури
		А.3.5. Створення безбар'єрного середовища для людей з інвалідністю	**А.4.5.** Забезпечення безпеки туристів

Рисунок 4.2 – Структура оперативних цілей Стратегічного пріоритету А

4.2. Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»

За результатами SWOT-аналізу сучасного стану розвитку досліджуваної території та причинно-наслідкового аналізу процесів, що відбуваються в туристично-рекреаційній сфері досліджуваної території, встановлено, що однією із причин негативних соціально-економічних явищ на території є низька зайнятість населення поза пляжним сезоном.

Відповідно, другим стратегічним пріоритетом має стати реалізація комплексу заходів з усунення причин існуючої проблемної ситуації шляхом створення сприятливого бізнес-клімату та підтримки бізнесу у створенні достатньої кількості сучасних робочих місць із високим рівнем оплати праці.

Місцевий ринок праці характеризується низькою гнучкістю та значними структурними диспропорціями, пов'язаними з невідповідністю попиту та пропозиції на ринку праці. Крім того, спостерігається відтік молодих спеціалістів через нестачу якісних робочих місць. Зважаючи на це, підвищення кваліфікації кадрів та створення нових якісних робочих місць перебуватиме у фокусі уваги влади і громади.

Водночас, економічний розвиток території потребує оновлення технологічної бази та прискорення темпів заміни застарілих технологій та обладнання. Основні засоби багатьох існуючих підприємств і закладів є зношеними та морально застарілими, що обумовлює їх негайну модернізацію. Ключовий момент у цьому процесі – інвестування. Тому влада має розширити залучення приватних, іноземних та вітчизняних інвесторів, які будуть готові інвестувати в розвиток інфраструктури та бізнес-об'єктів курортополісу, принесуть власні ноу-хау та нові технології , а також тих, які заснують нові компанії з якісними робочими місцями.

Ще одним важливим питанням є забезпечення відповідності ціни та якості туристичних продуктів шляхом створення умов для оптимізації організаційно-економічної структури діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу у сфері туризму і запровадження стандартизації надання туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів.

Стратегічна ціль В.1.

Формування сприятливого бізнес-клімату

Підприємницька діяльність є важливим джерелом благополуччя й гарантом розвитку курортополісу, тому місцева влада ставить перед собою за мету створення сприятливого бізнес-клімату для збереження та розширення існуючого та залучення нового сталого бізнесу. Місто має проводити політику, спрямовану на стимулювання економічного партнерства та розвиток бізнесу.

Оперативні цілі:

В.1.1. Підтримка бізнесу

Місцева влада має створити стимули для існуючих підприємств і «стартапів», забезпечуючи прозорість та спрощення процедур реєстрації бізнесу та отримання

дозволів, у тому числі розширюючи надання послуг бізнесу через електронні комунікації. Місцева влада також буде в межах своєї компетенції забезпечувати зниження місцевих тарифів та інших зборів на початковій стадії розвитку бізнесу та лобіювати створення сприятливого податкового режиму для розвитку бізнесу на державному рівні. Окрім того, місцева влада докладатиме зусиль для забезпечення прозорості та законності діяльності контролюючих органів на території територіальної громади. Місцева влада запроваджуватиме нові формати спілкування з підприємцями з актуальних проблем розвитку бізнесу. Важливу роль у цьому відіграватиме консультативно-дорадчий орган при сільському голові – Рада підприємців з розвитку курортополісу.

В.1.2. Промоція туристичних продуктів (товарів і послуг) місцевих суб'єктів малого та середнього бізнесу

Місцева влада працюватиме над розробкою та впровадженням механізмів стимулювання попиту на туристичні продукти місцевих підприємців на місцевому ринку, а також над промоцією підприємств та їх товарів високої якості на міжрегіональних та міжнародних ярмарках та виставках.

В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу

Інфраструктура підтримки підприємництва є для територіальної громади ключовим інструментом сприяння розвитку малого та середнього бізнесу. Така підтримка передбачає створення різноманітних інститутів підтримки бізнесу, які б допомагали бізнесу вирішувати проблеми власного розвитку. Через розвиток інфраструктури для малого та середнього бізнесу місто має досягти цілей, пов'язаних зі збільшенням кількості підприємств, зростанням їх прибутків, обсягів експорту і в кінцевому рахунку збільшенням кількості робочих місць.

Одним із пріоритетних напрямів розвитку інфраструктури є розробка та реалізація плану дій з модернізації існуючих та створення нових промислових зон згідно з генеральним планом розвитку території.

В.1.4. Залучення приватних інвестицій

Прозорість, рівні умови та захист власності – це принципи інвестиційної політики, які спрямовані на створення привабливого для всіх потенційних інвесторів середовища. На основі цих принципів місцева влада має розробити політику залучення приватних інвесторів і документально закріпити детальний план заходів для залучення інвестицій. Для залучення приватних інвестицій необхідно активізувати промоцію інвестиційних можливостей та переваг куротополісу, формувати репутацію місцевої влади як надійного партнера у бізнес-спільноті. Мають бути розроблені промо-матеріали та визначені шляхи просування курортополісу та інвестиційних проектів. Зусилля повинні бути сфокусовані у першу чергу на залученні сталих приватних інвестицій. Політика просторового планування розвитку курортополісу та управління комунальними ресурсами має бути спрямована на активний пошук нових можливостей для залучення інвестицій. Кожен приватний інвестор, який вирішив скористатися цими можливостями та інвестувати у економіку

території, має отримати постійну підтримку місцевої влади протягом усього інвестиційного процесу та подальший супровід інвестиційної діяльності.

Індикатори:

В.1.1. Підтримка бізнесу	- кількість створених нових робочих місць; - кількість розпочатих у місті «старттапів»; - кількість подій, пов'язаних з організацією діалогу бізнесу і влади
В.1.2. Промоція туристичних продуктів	- кількість промоційних заходів, в яких місцева влада бере участь спільно з місцевим бізнесом.
В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу	- кількість нових робочих місць у сфері малого та середнього бізнесу; - відсоток площі промислових зон, яка використовується бізнесом
В.1.4. Залучення приватних інвестицій	- підготовлений документ щодо засад інвестиційної політики та проведені заходи на його реалізацію; - кількість промоційних акцій із залучення інвесторів, в яких влада брала участь; - кількість об'єктів, які виділені під інвестування; - обсяг залучених інвестицій.

Стратегічна ціль В.2.

Кваліфіковані та освічені кадри

Для туристичного сектору економіки кваліфікація кадрів є найбільшим конкурентним ресурсом та перевагою. З метою створення конкурентоспроможного туристичного продукту та забезпечення ефективного функціонування курортополісу необхідно сформувати кваліфікований, затребуваний на ринку праці та добре оплачуваний кадровий ресурс. Завдання підготовки достатньої кількості кваліфікованих, якісних кадрів може бути вирішеним тільки завдяки скоординованим зусиллям міської влади, навчальних закладів і бізнесу. Така співпраця сприятиме також розширенню можливостей працевлаштування та побудови кар'єри на території Щасливцевської сільської ради. Скориставшись ширшими можливостями знайти своє місце на ринку праці, мешканці зможуть отримати також кращий доступ до сучасної освіти та якісних медичних послуг, культурної інфраструктури та інфраструктури дозвілля, покращення житлових умов і тим самим відчути на собі результати успішного економічного розвитку території. Тому, рівний та справедливий доступ до ринку праці, має вирішальне значення для забезпечення економічно, соціально та екологічно сталого зростання.

Оперативні цілі:

В.2.1. Розширення зв'язків між освітою та практикою

Місцева влада повинна розвивати зв'язки із закладами, які надають середню професійну та вищу освіту з одного боку та місцевими підприємствами та бізнесом з іншого, щоб розвивати та просувати освітні програми, які відповідатимуть кадровим потребам курортополісу. Місцева влада має організовувати ярмарки вакансій, презентації підприємств для ознайомлення незайнятих громадян з потенційними

роботодавцями. Також необхідно сприяти реалізації спеціалізованих тренінгових та навчальних програм з різних дисциплін з метою задоволення кадрових потреб місцевих роботодавців.

В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів

Місцева влада спільно з роботодавцям має розробляти спеціальні програми, щоб зберегти місцеві висококваліфіковані кадри та залучати висококваліфікованих фахівців з інших міст (регіонів). Слід заохочувати працевлаштування висококваліфікованих кадрів на місцевих підприємствах, щоб скоротити їх відтік за межі населеного пункту.

Ураховуючи, що реалізація стратегічної мети – створення курортополісу – забезпечить створення значної кількості нових висококваліфікованих робочих місць, місцева влада повинна розпочати системну інформаційну діяльність серед молоді щодо отримання ними перспективних професій і можливостей кар'єрного зростання при працевлаштуванні.

В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації

Розвиток курортополісу ґрунтується на сучасній технологічній базі надання якісних оздоровчих, реабілітаційних та рекреаційних послуг у різноманітних закладах медичного профілю. Саме тому місцева влада приділятиме значну увагу механізмам залучення найбільш кваліфікованих кадрів медичної галузі, забезпеченню належного рівня оплати їхньої праці, стимулюванню освоєння ними сучасних лікувальних методів та технологій для надання якісних санаторно-курортних і рекреаційних послуг. У цьому напрямку місцева влада розвиватиме співпрацю з Херсонським базовим медичним коледжем, Одеським національним медичним університетом, ДУ «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України».

Індикатори:

В.2.1. Розширення зв'язків між освітою та практикою	- кількість організованих ярмарків робочих місць; - кількість створених тренінгових модулів; - кількість учасників, які пройшли навчання у тренінгових модулях
В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів	- підготовлена програма і здійснено заходи щодо її реалізації; - кількість проведених інформаційних і профорієнтаційних заходів серед молоді; - кількість фахівців, що пройшли підвищення кваліфікації
В.2.3. Підвищення професійної компетентності	- рівень задоволеності споживачів якістю отриманих послуг

Рисунок 4.3 – Структура оперативних цілей Стратегічного пріоритету В

5. ПОРТФЕЛЬ ПРОЕКТІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Основою реалізації стратегічного плану стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони має стати реалізація інфраструктурних та інших інвестиційних проектів, направлених на реалізацію оперативних цілей в рамках визначених стратегічних пріоритетів.

5.1. Перелік інфраструктурних та інвестиційних проектів, важливих для досягнення стратегічних пріоритетів

Нижче наведено загальну характеристику проектів, рекомендованих до реалізації у рамках Стратегії. Запропоновано 12 інвестиційних проектів, які охоплюють всі стратегічні пріоритети:.

Таблиця 5.1 – Перелік проектів

Назва проекту	Відповідність оперативним цілям	Орієнтовний бюджет проекту	Орієнтовний термін реалізації
1. Створення молодіжного центру водного туризму	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій	7,150 млн. грн	8 місяців
2. Створення спортивного парку	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій	12 096 тис. грн. на 1-й етап	1 рік
3. Створення молодіжного центру екстремального відпочинку	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових	900 тис. грн.	7-8 місяців

Назва проекту	Відповідність оперативним цілям	Орієнтовний бюджет проекту	Орієнтовний термін реалізації
	спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій		
4. Створення загальнокурортного SPA-центру	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації	35 млн. грн.	2 роки
5. Створення грязелікарні/бальнеолікарні	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних	430 млн. грн.	2 роки

Назва проекту	Відповідність оперативним цілям	Орієнтовний бюджет проекту	Орієнтовний термін реалізації
	працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації		
6. Створення курортного готелю	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації	650 млн. грн.	2 роки
7. Створення кафе на воді	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту В.1.4. Залучення приватних інвестицій	1 500 тис. грн.	6 місяців
8. Створення торговельно-розважального центру	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.2. Промоція туристичних продуктів (товарів і послуг)	130 млн. грн	1,5 роки

Назва проекту	Відповідність оперативним цілям	Орієнтовний бюджет проекту	Орієнтовний термін реалізації
	місцевих суб'єктів малого та середнього бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій		
9. Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції	А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ А. 2.2. Розроблення детальних планів курортополісу В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів	3 млн. грн.	2 роки
10. Група проектів: «Створення комплексного туристичного продукту»	А.1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, у тому числі медико-біологічної А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.1. Розроблення стратегії просторового розвитку курортополісу А.2.2. Розроблення детальних планів	3,2 млн. грн.	2 роки

Назва проекту	Відповідність оперативним цілям	Орієнтовний бюджет проекту	Орієнтовний термін реалізації
	курортополісу А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів А.4.2. Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності А.4.3. Системна маркетингова діяльність А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.2. Промоція туристичних продуктів (товарів і послуг) місцевих суб’єктів малого та середнього бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів		
11. Організація ефективної системи поводження з побутовими відходами	А.3.1. Надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів А.3.3. Збирання, переробка та знищення відходів В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу	2,8 млн. грн.	2 роки
12. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення	3 млн. грн.	2 роки

Календарний план-графік реалізації портфелю проектів

Назва проекту	2018		2019		2020		2021	2022	2023	2024	2025	2026
	I	II	I	II	I	II						
1. Створення молодіжного центру водного туризму												
2. Створення спортивного парку (1-й етап)												
3. Створення молодіжного центру екстремального відпочинку												
4. Створення загальнокурортного SPA-центру												
5. Створення грязелікарні/бальнеолікарні												
6. Створення курортного готелю												
7. Створення кафе на воді												
8. Створення торговельно-розважального центру												
9. Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції (1-й етап)												
Створення виробничої бази ГГРЕС (2-й етап)												
Створення виробничої бази ГГРЕС (3-й етап)												
10. Група проектів: «Створення комплексного туристичного продукту»												
11. Розроблення та затвердження генерального плану розвитку Щасливцевської сільської ради												
12. Розроблення та затвердження детального плану розвитку оздоровчо-рекреаційної зони												
13. Організація ефективної системи поводження з побутовими відходами												
14. Модернізація системи водопостачання та водовідведення												
15. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення												

5.2. Опис проектів

Інвестиційний проект «Створення молодіжного центру водного туризму»

Опис проекту	**Створення молодіжного центру водного туризму**
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *масштабний потік неорганізованих туристів* з високою концентрацією на обмежених територіях узбережжя, що призводить до перевантаження природних комплексів; *підвищена небезпека забруднення водоймищ* патогенною мікрофлорою в місцях неорганізованого відпочинку із-за відсутності центральних мереж водопостачання та каналізації; *підвищена епідеміологічна небезпека для відпочиваючих* із-за відсутності умов для організації харчування, а також збору та утилізації відходів; *недостатня кількість атракцій*, *спрямованих на активний відпочинок*, насамперед, для залучення сегменту потенційних споживачів – молоді та молодих родин без дітей.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є молодіжний центр водного туризму у складі комплексу сучасних автономних мобільних кемпінгів різного функціонального призначення та підприємств сфери послуг, що забезпечуватимуть відпочинок туристів (зокрема, прокат човнів, катамаранів, водних велосипедів, тощо, а також прокат відповідного спорядження). Проект передбачає мінімальну інженерну підготовку території реалізації, запуск модульних об’єктів центра та їх просування на ринок шляхом організації широкомасштабної рекламної кампанії.

Опис проекту	**Створення молодіжного центру водного туризму**
Оптимальне місце розташування * Завдяки мобільності та автономності кемпінгів, місце розташування центра може бути змінено, але потрібна транспортна/пішохідна доступність. ** Є успішні приклади розташування кемпінгів на воді.	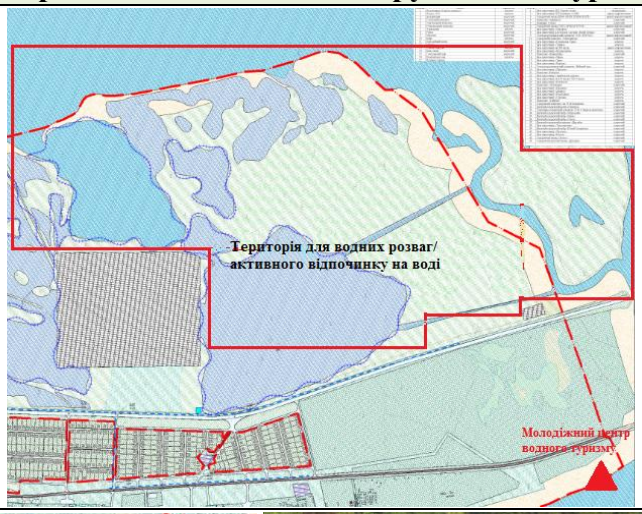
Візуалізація продукту проекту	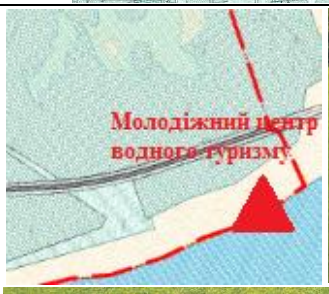
Оптимальний період реалізації проекту	У проекті не використовуються ПЛР, тому він може бути реалізований у першу чергу
Орієнтовний бюджет проекту	7,150 млн. грн. * в тому числі: маркетинг, розроблення, виготовлення і розповсюдження рекламної продукції – 788 тис. грн.
Орієнтовний термін реалізації	8 місяців

Опис проекту	**Створення молодіжного центру водного туризму**
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проектом передбачено подальше фінансування функціонування та розвиток продукту *за рахунок самоокупності*. Основною статтею доходів вважається експлуатація кемпінгів. Навіть при досить високої собівартості послуг (розрахункова собівартість – 70%) та дуже обережному (мінімальному) прогнозі майбутніх доходів, проект є економічно ефективним з такими показниками *ефективності інвестицій* при горизонті планування 7 років: чиста приведена вартість – 6,646 млн. грн.; внутрішня норма дохідності – 33%; дисконтований період окупності – 4,40 років; індекс прибутковості – 2,65. 2. Можливе створення мережі кемпінгів, в тому числі на воді (узбережжя озера Сиваш), у місцях, придатних для організації активного відпочинку. 3. Комплекс кемпінгів може використовуватися як яхтова стоянка (узбережжя Азовського моря). 4. Комплекс кемпінгів може використовуватися при проведенні молодіжних фестивалів під відкритим небом, а також при проведенні спортивно-масових заходів. 5. Завдяки ексклюзивності пропонованого продукту проект сприятиме значному підвищенню туристичного іміджу території; оскільки продукт проекту відповідатиме стандартам надання туристичних послуг, можливий успішний вихід на світовий ринок молодіжного/спортивного або зеленого туризму. 6. Проект матиме сталий позитивний вплив на екологічний стан території, оскільки передбачає створення умов для раціонального використання та збереження її природного потенціалу. 7. Проект сприятиме покращенню санітарного стану території, оскільки з початку виконання робіт щодо створення кемпінгів потік неорганізованих туристів на проектовану територію та кількість стихійних наметових містечок спочатку зменшиться, а з часом зникне.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	1. Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті в рамках реалізації програми секторальної бюджетної підтримки ЄС. 2. Проект є економічно ефективним і може бути запропонований також для приватних інвестицій.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	1. На теперішній час пропозиція є ексклюзивною для України, тому потребує проведення відповідної рекламної кампанії. При невдалому проведенні рекламних заходів забезпечення планового попиту буде неможливе. 2. Проект передбачає функціонування підприємств сфери послуг, що забезпечуватимуть відпочинок туристів (зокрема, прокат водного транспорту та відповідного спорядження). За недостатністю або відсутністю таких підприємств реалізація проекту недоцільна.

Опис проекту	Створення молодіжного центру водного туризму
	3. Внаслідок падіння доходів населення і, відповідно, падіння платоспроможного попиту на послуги центру, необхідно буде забезпечувати модульність центру - можливість корегування складових відповідно до існуючого попиту. Можливо, доведеться знизити комфортність кемпінгів або збільшити кількість місць в куполах.

Інвестиційний проект «Створення спортивного парку»

Опис проекту	Створення спортивного парку
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатня кількість атракцій, спрямованих на активний відпочинок* для всіх сегментів потенційних споживачів; *відсутність пропозицій поза сезоном* – спортивних змагань, фестивалів тощо, які могли би залучити туристів – любителів активного відпочинку як учасників та глядачів; *відсутність чіткого планування території як зони відпочинку*, стихійне створення розважальних об'єктів, які не пов'язані функціонально або територіально; *відсутність спортивних парків (комплексів) та зелених зон*, які могли би використовуватись не тільки як туристичні об'єкти, але й місця для занять спортом/активного відпочинку для місцевого населення, насамперед, дітей і молоді.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є багатофункціональний спортивний парк як комплекс територіально та функціонально взаємопов'язаних атракцій – спортивної мікро-дестинації *Зона 1. Дитячий світ (*комплекс атракцій для батьків з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку; поєднання майданчиків для активного і спокійного відпочинку) *Зона 2. Водний світ (*комплекс інтерактивних водних атракцій для всіх сегментів споживачів; поєднання майданчиків для активного і спокійного відпочинку; проведення масових спортивних і видовищно-розважальних заходів) *Зона 3. Молодіжний світ – «моторик-парк» (*комплекс активних атракцій для підлітків та молоді; поєднання майданчиків для активного і спокійного відпочинку;

Опис проекту	Створення спортивного парку
	проведення масових спортивних і видовищно-розважальних заходів) *Зона 4. Екстремальні розваги – «екстрим-парк»* (комплекс майданчиків для екстремального відпочинку для всіх сегментів споживачів; поєднання майданчиків для активного і спокійного відпочинку; проведення видовищно-розважальних заходів, групових, командних ігор та змагань) *Зона 5. Зосередження – «східні практики»* (японський міні-сад; - комплекс майданчиків для східних містецтв; територія для вільного відпочинку) *Зона 6. Вільного відпочинку* (комплекс майданчиків для нерухливих ігор; територія для вільного відпочинку)
Оптимальне місце розташування	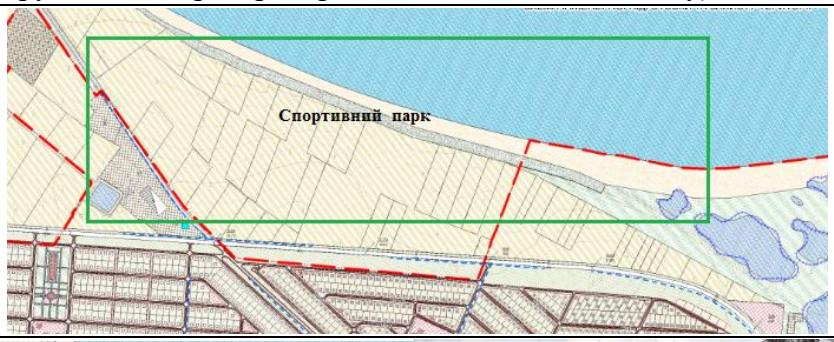
Візуалізація продукту проекту * *основні атракції парка представлено в описі концепції «Курортополіс»*	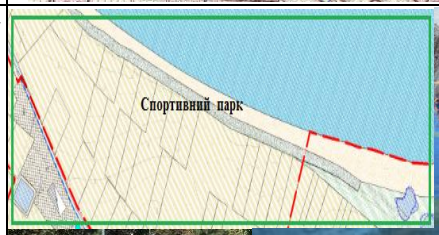

Опис проекту	**Створення спортивного парку**
Оптимальний період реалізації проекту	У проекті не використовуються ПЛР, тому він може бути реалізований у першу чергу. Проте для його реалізації потрібно викупити земельні ділянки (пайові). Оскільки проект є вкрай необхідним для проектованої території, можна запропонувати наступну поетапну його реалізацію: 1-ий етап – мінімальна інженерна підготовка території та створення вейк-станції на одній із вільних земельних ділянок; 2-ий етап – створення модульних спортивних атракцій на інших вільних земельних ділянках; 3-ий етап – викуп земельних ділянок, що роздані як паї, та створення останніх модульних спортивних атракцій.
Орієнтовний бюджет проекту	12 096 тис. грн. *на першій етап* (мінімальна інженерна підготовка території та створення вейк-станції); * в бюджеті на першій етап враховано, зокрема, оплата послуг з розроблення детального плану території; оплата послуг з розроблення портфелю інвестиційних проектів створення локальних об’єктів спортивного парку; спорудження вейк-станції; ** *бюджет на другий етап* (створення модульних спортивних атракцій на вільних земельних ділянках) та *третій етап* (викуп земельних ділянок, що роздані як паї, та створення останніх модульних спортивних атракцій) потребує додаткових досліджень, що пов’язано з тривалим терміном реалізації
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проектом передбачено подальше фінансування функціонування та розвитку спортивного парку *за рахунок самоокупності*. Після реалізації першого етапу проекту основними статтями доходів вважаються операційні доходи вейк-станції. Навіть при дуже обережному (мінімальному) прогнозі майбутніх доходів, модульний проект вейк-станції є економічно ефективним з такими показниками *ефективності бюджетних інвестицій* при горизонті планування 5 років: чиста приведена вартість – 47573,57 грн.; внутрішня норма дохідності – 17%; дисконтований період окупності – 5,67 років; індекс прибутковості – 1,72. У подальшому створення всіх локальних об’єктів спортивного парку здійснюватиметься тільки за умов їх економічної ефективності. 2. Бюджетні інвестиції, які спрямовуються виключно на отримання продуктів, необхідних для створення парку – детального плану території, портфеля інвестиційних проектів створення локальних об’єктів спортивного парку та вейк-станцію у сумі – також є економічно ефективними з такими показниками *ефективності бюджетних інвестицій* при горизонті планування 10 років: чиста приведена вартість – 173799,78 грн.; внутрішня норма дохідності – 27%; дисконтований період окупності – 9,20 років; індекс прибутковості – 2,74.

Опис проекту	Створення спортивного парку
	3. На першому етапі проекту передбачено створення, як мінімум, 9 робочих місць, а саме: менеджер туристичної діяльності, касир, інструктор з вейкбордингу (2 шт. од.), охоронці (3 шт. од.), технічний працівник. 4. Проект матиме сталий позитивний вплив на екологічний стан території, оскільки передбачає створення умов для раціонального використання та збереження її природного потенціалу, та надає місцевим органам влади можливість здійснення контролю за її використанням іншими користувачами (власниками модульних атракцій на території спортивного парка). 5. Реалізація проекту також забезпечить: - створення умов для розвитку спорту, покращання фізичного розвитку населення, передусім, дітей та молоді; - створення умов для повернення молоді у сільську місцевість (як за рахунок послуг проектованого парку, так і за рахунок створення нових робочих місць, які передбачають навчання – тренерів, суддів тощо); - створення позитивного туристичного іміджу території, яка на теперішній час взагалі не асоціюється з активним молодіжним туризмом; - поштовх для формування та впровадження механізмів соціально-економічної самодостатності місцевої територіальної громади; - підвищення рівня та якості життя мешканців сіл на території Щасливцевської сільської ради у цілому завдяки збільшенню надходжень у бюджет.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	1. Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів, які можуть фінансуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР); у вимогах конкурсу ДФРР вказано, що створення спортивної інфраструктури є першочерговою задачею, і мінімум 10% коштів фонду спрямовуються саме на зазначені проекти. 2. Оскільки проект є модульним, то окремі модулі (атракції), які є інвестиційно ефективними, можуть бути запропоновані для реалізації приватним інвесторам.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	1. Зважаючи на зростання популярності різних видів активного відпочинку, можливе створення подібних парків на територіях, близьких до проектованій. Тобто можливе створення конкурентних закладів з досить високою ймовірністю. 2. Внаслідок падіння доходів населення і, відповідно, падіння платоспроможного попиту на послуги парку, необхідно буде забезпечувати можливість корегування вартості послуг відповідно до існуючого попиту. Можливо, доведеться знизити вартість послуг. Проект при цьому залишиться інвестиційно привабливим, проте збільшиться дисконтований термін окупності. 3. Певні об’єкти парка відносяться до об’єктів екстремального відпочинку, тому, при нехтуванні

Опис проекту	Створення спортивного парку
	робітниками (інструкторами, у першу чергу) вимог техніки безпеки можливі травми клієнтів. 4. Парк призначений, насамперед, для активної молоді, тому при проведенні змагань або фестивалів можливі конфлікти з місцевим населенням. 5. Проектом передбачено викуп земельних ділянок, що роздані як паї, для створення певних модульних спортивних атракцій. При цьому можливе підвищення вартості цих земельних ділянок, якщо на першому та другому етапах реалізації проекту модульні атракції покажуть високу привабливість для споживачів та економічну ефективність. 6. Проектом передбачено, що модульні спортивні атракції можуть створюватися за рахунок приватних інвестицій, але на території одного парка, тобто вони повинні бути функціонально і територіально пов'язаними. Внаслідок цього можливе виникнення конфліктів між власниками (керуючими) різними модулями парка, та між власниками (керуючими) та адміністрацією парка.

Інвестиційний проект «Створення молодіжного центру екстремального відпочинку»

Опис проекту	Створення молодіжного центру екстремального відпочинку
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатня кількість атракцій, спрямованих на активний відпочинок*, насамперед, для залучення сегменту потенційних споживачів – молоді та молодих родин без дітей; *відсутність пропозицій поза сезоном* – спортивних змагань, фестивалів тощо, які могли би залучити туристів – любителів активного відпочинку як учасників та глядачів; *відсутність чіткого планування території як зони відпочинку*, стихійне створення розважальних об'єктів, які не пов'язані функціонально або територіально.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є парк для катання на квадроциклах та баггі. Клас створюваного об'єкту – спортивні та

Опис проекту	**Створення молодіжного центру екстремального відпочинку**
	фізкультурно-оздоровчі табори/бази; основний вид діяльності – 93.21 «Функціонування атракціонів і тематичних парків» та 93.29 «Організування інших видів відпочинку та розваг». Баггі та квадроцикли призначені для бездоріжжя, тому інженерна підготовка території не потрібна. Існує три варіанта траси для баггі і квадроциклів: 1. Відкрита місцевість з природними перешкодами (пагорбами, піщаним покриттям, водоймищами, лісом тощо). 2. Майданчик з штучно створеними перешкодами, що імітують перший варіант. Перевага такого майданчика в тому, що при його створенні є можливість врахувати побажання клієнтів. 3. Прокладені траси з використанням природних і штучних перешкод для організації перегонів на баггі і квадроциклах.
Оптимальне місце розташування	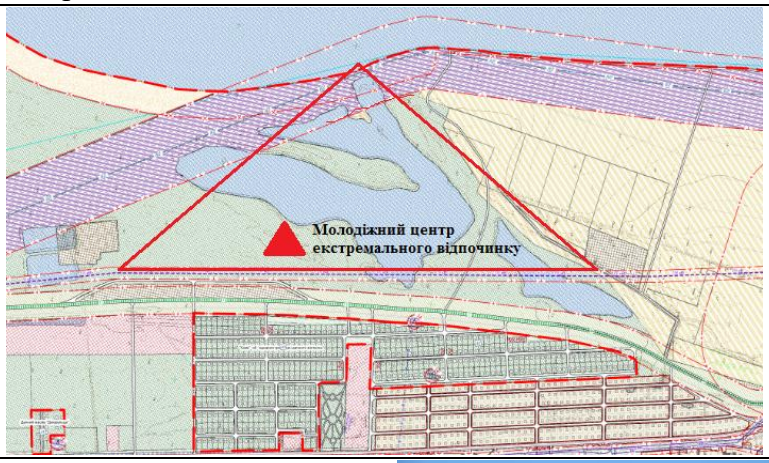
Візуалізація продукту проекту	

Опис проекту	**Створення молодіжного центру екстремального відпочинку**
Оптимальний період реалізації проекту	У проекті не використовуються ПЛР, тому він може бути реалізований у першу чергу
Орієнтовний бюджет проекту	900 тис. грн. * у бюджеті враховано витрати на монтаж адміністративної будівлі
Орієнтовний термін реалізації	7 – 8 місяців
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проект є інвестиційно ефективним, основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 120 тис. грн.; індекс дохідності дорівнює 1,14; внутрішня норма дохідності – 15,99%; дисконтований термін окупності – 3,92 років. 2. Проект передбачає створення як мінімум 7 робочих місць. 3. Найчастіше сезон катання в квадро- та баггі-клубах України триває 7 місяців з початку квітня до кінця жовтня. Проте катання може бути цілорічним (враховуючи клімат території проектування). 4. Парк може використовуватися для проведення спортивних змагань на квадроциклах та баггі, які організовуються Федерацією автомобілістів України (ФАУ) (дисципліна: кантрі-кросс) та Федерацією мотоциклістів України (змагання на квадроциклах). Найбільш організовано та з зібранням великої кількості учасників і глядачів проводять свої змагання ФАУ. 5. Створення парку матиме значний позитивний вклад у формування нового іміджу території як зони відпочинку для всіх сегментів споживачів, а також, за умов

Опис проекту	**Створення молодіжного центру екстремального відпочинку**
	проведення змагань, значно підвищить впізнаваність території серед любителів активного відпочинку, насамперед, молоді.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	1. Проект розрахований, у першу чергу, на приватні інвестиції. Проте, зважаючи на порівняно низький бюджет, може бути реалізований і за бюджетні кошти. 2. Як окрема проектна пропозиція, проект не повністю відповідає вимогам конкурсу ДФРР. Проте, якщо його представити як окремий модуль спортивного парку, то він може фінансуватися за рахунок коштів ДФРР, як такий, що спрямований на створення спортивної інфраструктури.
Основні ризики, пов'язані з реалізацією проекту	1. Зважаючи на зростання популярності різних видів активного відпочинку, можливе створення подібних парків на територіях, близьких до проектованій. Тобто можливе створення конкурентних закладів з досить високою ймовірністю. 2. Проект повністю досягне мети за умов проведення масштабних змагань, отже, необхідні партнерські відносини з ФАУ та/або Федерацією мотоциклістів України з самого початку реалізації проекту. 3. Внаслідок падіння доходів населення і, відповідно, падіння платоспроможного попиту на послуги парку, необхідно буде забезпечувати можливість корегування вартості послуг відповідно до існуючого попиту. Можливо, доведеться знизити вартість прокату техніки. Проект при цьому залишиться інвестиційно привабливим, проте збільшиться дисконтований термін окупності. 4. Парк відноситься до об'єктів екстремального відпочинку, тому, при нехтуванні робітниками (інструкторами, у першу чергу) вимог техніки безпеки можливі травми при катаннях. 5. Парк призначений, насамперед, для активної молоді, тому при проведенні змагань або фестивалів можливі конфлікти з місцевим населенням.

Інвестиційний проект «Створення загальнокурортного SPA-центру»

Опис проекту	**Створення загальнокурортного SPA центру**
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1. Раціональне використання ресурсів А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату В .2. Кваліфіковані та освічені кадри
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатня кількість атракцій, спрямованих на активний відпочинок*, насамперед, для залучення потенційних споживачів з високим та вище за середній рівнем доходів; *відсутність пропозицій поза сезоном* – оздоровчих, косметичних, детокс-турів, турів для корекції фігури тощо; *нераціональне, неефективне використання переваг території, в тому числі природних ресурсів*, занадто високої сезонності та низької зайнятості населення поза пляжним сезоном; *невідповідності туристичної інфраструктури вимогам сучасних споживачів*
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є загальнокурортний SPA центр, розрахований на цілорічну роботу та на перебування відвідувачів, у середньому, 1-2 дні. Передбачається доступність центру для людей з обмеженими можливостями. Проектом передбачається у складі SPA центру наступних об’єктів: - зона водної релаксації та SPA процедур; - процедурні кабінети, зокрема, косметичні; - банний комплекс; - басейн; - фітнес і тренажерний зали; - зона відпочинку, зокрема, тераси для сонячних ванн; - фітнес-бар і ресторан. Особливо привабливим для споживачів може стати термальний басейн – унікальний об’єкт для півдня України.

Опис проекту	**Створення загальнокурортного SPA центру**
Оптимальне місце розташування	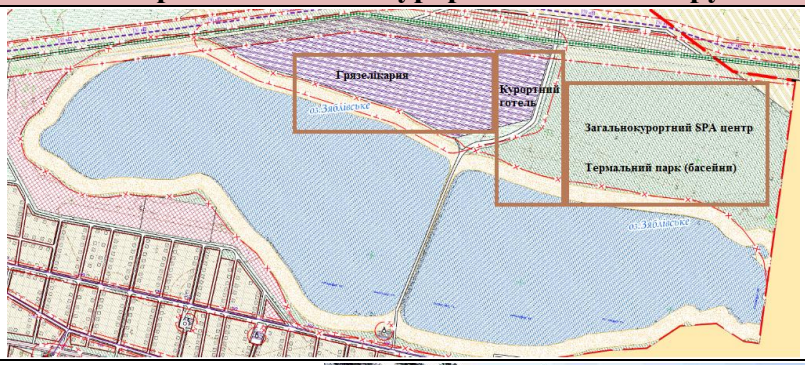
Візуалізація продукту проекту * центр може бути представлений як комплекс окремих об’єктів або як один об’єкт	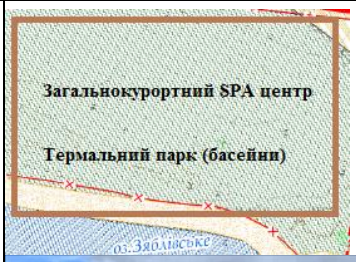
Оптимальний період реалізації проекту	Після проведення аналізу і оцінки природних лікувальних ресурсів. В іншому випадку різко зростає обсяг операційних витрат на надання оздоровчих послуг з використанням природних мінеральних ресурсів – води, грязі тощо.
Орієнтовний термін реалізації	2 роки
Орієнтовний бюджет проекту	Обсяг початкових інвестицій залежить від місткості центру, тому буде визначений точно тільки при розробленні ескізного проекту. При розрахунку на місткість у 250 осіб, загальній площі 2000 кв. м. та орієнтовних витратах у 650 дол. США на 1 кв. м площі, обсяг початкових інвестицій становитиме близько 35 млн. грн. (без урахування вартості будівництва термального басейну, оскільки місце знаходження відповідного джерела на теперішній час невідоме). * бюджет не враховує витрати на попередню інженерну підготовку території та витрати на маркетинг
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проект є інвестиційно ефективним: за умов цілорічного функціонування при завантаженості від 30% до 85% починаючі з 4 року та вартості відвідування у середньому

Опис проекту	Створення загальнокурортного SPA центру
	500 грн., основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 22 млн. грн. при горизонті планування 10 років; індекс дохідності дорівнює 1,65; внутрішня норма дохідності – 39%; дисконтований термін окупності – 5 років. 2. Проектом передбачено створення 40 робочих місць. 3. Проект забезпечує раціональне використання наявних на території природних лікувальних ресурсів. 4. Загальнокурортний SPA центр може позиціонуватися також як місце активного відпочинку/оздоровлення для всіх категорій споживачів. 5. Створення загальнокурортного SPA центр матиме значний позитивний вклад у формування нового іміджу території як цілорічної зони відпочинку, а також, за умов комплексного розвитку цієї зони (тобто функціонуванні в комплексі з курортним готелем та грязелікарнею), значно підвищить впізнаваність території серед потенційних споживачів з високим та вище середнього доходом. 6. Можливий вихід на міжнародний ринок СПА туризму, оскільки передбачається використання унікальних природних лікувальних ресурсів та створення унікального об’єкта – термального басейна.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	1. Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті в рамках реалізації програми секторальної бюджетної підтримки ЄС. 2. Проект відповідає вимогам конкурсу проектів, які можуть фінансуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). 3. Проект є економічно ефективним і може бути запропонований також для приватних інвестицій.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	1. На теперішній час пропозиція є ексклюзивною для України, тому потребує проведення відповідної рекламної кампанії. При невдалому проведенні рекламних заходів забезпечення планового попиту буде неможливе. 2. Проект передбачає використання природних лікувальних ресурсів, наявних на території. За відсутністю досліджень зазначених ресурсів та бальнеологічного висновку реалізація проекту буде утруднена. Крім того, проект залишається без унікального об’єкту – термального басейна. 3. Внаслідок падіння доходів населення і, відповідно, падіння платоспроможного попиту на послуги центру, необхідно буде забезпечувати можливість корегування програм та їх вартості відповідно до існуючого попиту. Можливо, доведеться знизити вартість програм або збільшити кількість бюджетних пропозицій. 4. Необхідні значні витрати на маркетинг, зокрема, на просування нового закладу, зважаючи, що він буде змушений виходити на загальноукраїнський ринок, а з часом і на зовнішній туристичний ринок. 5. Можливий дефіцит кадрів необхідної кваліфікації.

Інвестиційний проект «Створення грязелікарні/бальнеологічної лікарні»

Опис проекту	**Створення грязелікарні/бальнеологічної лікарні**
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1. Раціональне використання ресурсів А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату В .2. Кваліфіковані та освічені кадри
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *нераціональне, неефективне використання переваг території, в тому числі природних ресурсів*, занадто висока сезонність та низька зайнятість населення поза пляжним сезоном; *невідповідності туристичної інфраструктури вимогам сучасних споживачів; недостатня кількість атракцій, спрямованих на залучення потенційних споживачів з високим та вище за середній рівнем доходів; відсутність пропозицій поза сезоном* – лікувально-оздоровчих, косметичних, детокс-турів, турів для корекції фігури тощо.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є грязелікарня/бальнеологічна лікарня, що надаватиме широкий спектр послуг з лікування та оздоровлення із застосуванням природних лікувальних ресурсів, наявних на проектованій території. Вид економічної діяльності: підклас 85.11.13 – «Діяльність санаторно-курортних закладів», що включає, зокрема, діяльність бальнеологічних лікарень, грязелікарень, курортних поліклінік, санаторіїв, санаторіїв-профілакторіїв, спеціалізованих санаторіїв. <u>За попереднім висновком щодо лікувальних властивостей природних мінеральних ресурсів,</u> пропонується лікування за наступними медичними показаннями, що широко поширені в Україні та формують постійний попит: - захворювання опорно-рухового апарату (артрози, артрити, остеохондрози, наслідки переломів та операцій на суглобах та хребті, контрактури, захворювання навколо суглобових тканин), шкіри (псоріаз, екзема, лишай, нейродерміт, дерматит, склеродермія); - захворювання серцево-судинної системи (вегето-судинна дистонія, нейроциркуляторна дистонія, гіпертонічна

Опис проекту	Створення грязелікарні/бальнеологічної лікарні
	хвороба); - захворювання сечостатевих органів (захворювання яєчників, фалопієвих труб, хронічні запальні захворювання матки, придатків, неправильне положення матки, дисфункція яєчників, розлади менструації, хронічні простатити, везікуліти, фуникуліти, епідідиміти, орхіти у стадії ремісії, пієлонефрит, хронічні цистити); - захворювання периферичних судин (облітеруючі захворювання судин, стани після оперативних втручань на артеріях, після протезування, посттромбофлебітичний синдром, хронічна венозна недостатність, хвороба Рейно, лімфостаз); - хвороби ендокринної системи і обміну речовин (ожиріння, цукровий діабет, подагра, сольовий діатез, тиреотоксикоз).
Оптимальне місце розташування	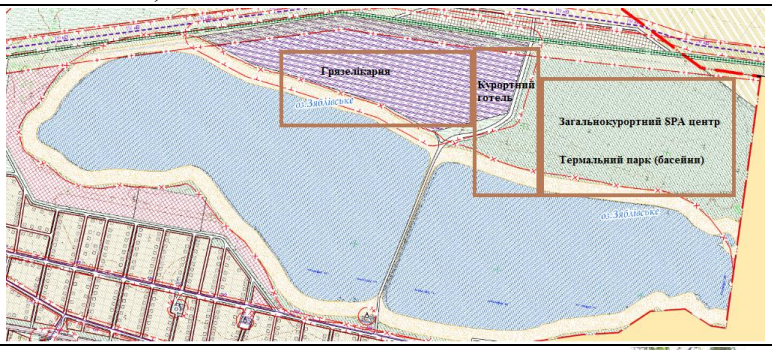
Візуалізація продукту проекту * лікарня може бути представлена як комплекс окремих об’єктів або як один об’єкт ** на рисунку представлений також автоматичний комплекс підготовки лікувальної грязі, який дозволяє її повернення до джерела	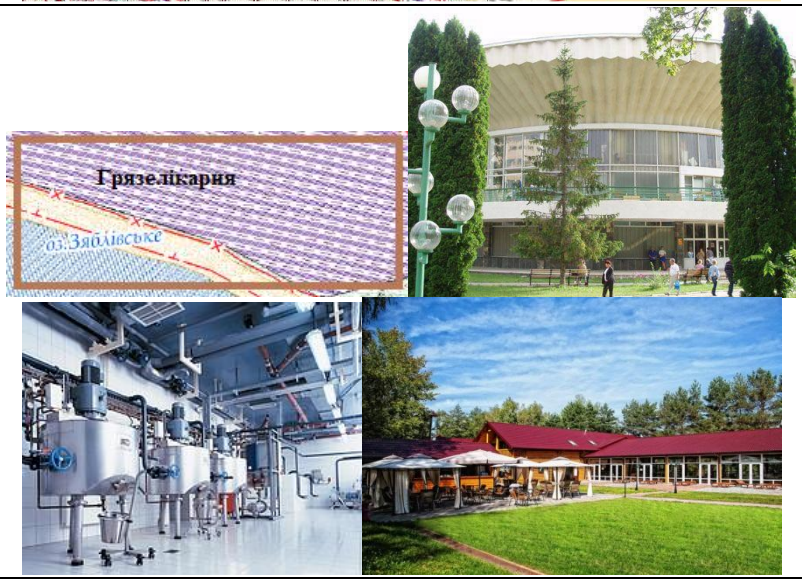
Оптимальний період реалізації проекту	Після отримання результатів досліджень природних лікувальних ресурсів. Можлива реалізація одночасно зі загальнокурортним СПА центром. В іншому випадку різко зростає обсяг інвестицій на створення умов для проживання відвідувачів та на облаштування території. Проект буде особливо ефективним за умов функціонування комплексу грязелікарня/бальнеолікарня + СПА центр + курортний готель.
Орієнтовний бюджет проекту	Обсяг початкових інвестицій може бути визначений точно тільки при отриманні бальнеологічного висновку та

Опис проекту	Створення грязелікарні/бальнеологічної лікарні
	розробленні ескізного проекту. При розрахунку функціонування закладу як санаторію місткістю у 400 осіб, нормі площі 70 кв. м. на 1 особу та орієнтовних витратах у 1000 дол. США на 1 кв. м площі, обсяг початкових інвестицій становитиме близько 430 млн. грн. (без урахування вартості постачання та підготовки мінеральних ресурсів, оскільки їх джерела і властивості на теперішній час точно невідомі). * бюджет не враховує витрати на попередню інженерну підготовку території та витрати на маркетинг
Орієнтовний термін реалізації	2 роки
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проект є інвестиційно ефективним: за умов цілорічного функціонування при завантаженості від 30% до 85% починаючі з 3 року та вартості програми у середньому 25000 грн., основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 73 млн. грн. при горизонті планування 15 років; індекс дохідності дорівнює 1,19; внутрішня норма дохідності – 19,7%; дисконтований термін окупності – 12 років. 2. Проектом передбачено створення 200 робочих місць. 3. Проект забезпечує раціональне використання наявних на території природних лікувальних ресурсів. 4. Створення лікарні матиме значний позитивний вклад у формування нового іміджу території як цілорічного курорту, а також, за умов комплексного розвитку цієї зони (тобто функціонуванні в комплексі з курортним готелем та СПА центром), значно підвищить впізнаваність території серед потенційних споживачів з високим та вище середнього доходом. 5. Можливий вихід на міжнародний ринок лікувального туризму, оскільки передбачається використання унікальних природних лікувальних ресурсів.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	1. Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті в рамках реалізації програми секторальної бюджетної підтримки ЄС. 2. Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів, які можуть фінансуватися за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). 3. Проект є економічно ефективним і може бути запропонований також для приватних інвестицій.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	1. На теперішній час пропозиція не є ексклюзивною для України, тому потребує проведення масштабної рекламної кампанії. При невдалому проведенні рекламних заходів забезпечення планового попиту буде неможливе. 2. Проект передбачає використання природних лікувальних ресурсів, наявних на території. За відсутністю досліджень зазначених ресурсів та бальнеологічного висновку

Опис проекту	Створення грязелікарні/бальнеологічної лікарні
	реалізація проекту неможлива. 3. Проект передбачає функціонування комплексу грязелікарня + СПА центр + курортний готель. Тільки за наявності цих трьох об'єктів проект буде унікальним. 4. Внаслідок падіння доходів населення і, відповідно, падіння платоспроможного попиту на послуги грязелікарні, необхідно буде забезпечувати можливість корегування програм та їх вартості відповідно до існуючого попиту. 5. Необхідні значні витрати на маркетинг, зокрема, на просування нового закладу, зважаючи, що він буде змушений виходити на загальноукраїнський ринок. 6. Можливий дефіцит кадрів необхідної кваліфікації.

Інвестиційний проект «Створення курортного готелю»

Опис проекту	Створення курортного готелю
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1. Раціональне використання ресурсів А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату В .2. Кваліфіковані та освічені кадри
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів В.2.3. Підвищення професійної компетентності медичних працівників та фахівців у сфері медичної реабілітації
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатня кількість цілорічних закладів розміщення*, спрямованих на залучення сегменту потенційних споживачів з високим та вище середнього рівнем доходів; *відсутність культурних/оздоровчих турів поза сезоном* для потенційних споживачів з високим та вище середнього рівнем доходів; *відсутність чіткого планування території як зони відпочинку*, стихійне створення закладів розміщення, які не надають достатньо високого рівню сервісу.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є курортний готель, який спеціалізується на прийомі й обслуговуванні туристів, котрі прибули з метою відпочинку, оздоровлення на тривалий період. Відповідно до функції відпочинку й оздоровлення, що надаються впродовж тривалого часу, курортний готель

Опис проекту	Створення курортного готелю
	надаватимете послуги: - елементарного медичного обслуговування; - спортивно-оздоровчі; - харчування; - розваг; - організація дитячого відпочинку. Проектом передбачається наявність кабінетів медичного нагляду, інгаляції, масажу, спортивно-тренажерні зали, зали для занять лікувальною фізкультурою, різні типи підприємств громадського харчування, кінозал, солярій, басейни оздоровчого й лікувального плавання, прокату спортивного одягу й інвентарю та ін. Планується, що при наявності інших закладів зони (SPA центру і грязелікарні), готель функціонуватиме цілорічно. Також з метою цілорічного завантаження номерного фонду передбачається організація конференцій, з'їздів, виставків й інших багатолюдних заходів. Курортний готель матиме номерний фонд у розрахунку на 300-1000 місць з одно- і двомісними номерами. Ціна залежить від сезону (в сезон висока).
Оптимальне місце розташування	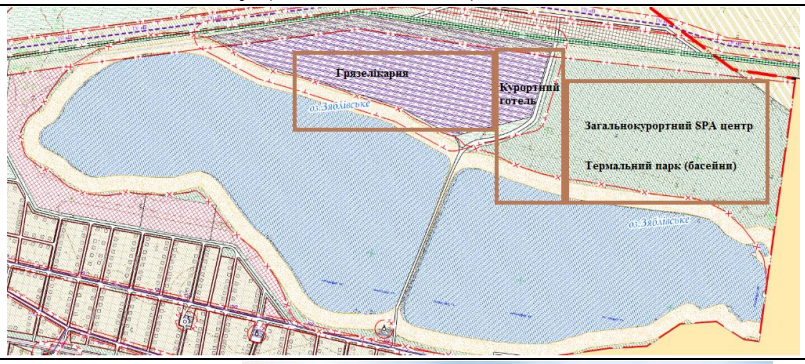
Візуалізація продукту проекту	

Опис проекту	**Створення курортного готелю**
Оптимальний період реалізації проекту	Після загальнокурортного СПА центру. В іншому випадку різко зростає обсяг інвестицій на створення власного СПА центру (як мінімум на 400 тис. дол. США). Зважаючи на обсяг інвестицій, можна планувати залучення приватних інвесторів після отримання статусу «курорт місцевого значення»
Орієнтовний термін реалізації	2 роки
Орієнтовний бюджет проекту	Обсяг початкових інвестицій залежить від місткості готелю, тому буде визначений точно тільки при розробленні ескізного проекту. При розрахунку на місткість у 600 місць при нормі площі 40 кв. м на 1 особу та орієнтовних витратах у 1000 дол. США на 1 кв. м площі, обсяг початкових інвестицій становитиме близько 650 млн. грн.
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проект є інвестиційно ефективним: за умов цілорічного функціонування при завантаженості у 85% починаючі з 4 року та вартості перебування у середньому 2000 грн. на добу основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 370 млн. грн. при горизонті планування 10 років; індекс дохідності дорівнює 1,79; внутрішня норма дохідності – 27,7%; дисконтований термін окупності – 6 років. 2. Проектом передбачено створення 120 робочих місць (за нормою 0,2 працівники на 1 відпочивальника). 3. Курортний готель може використовуватися для проведення конференцій, семінарів, інших цільових зустрічей. 4. Створення готелю матиме значний позитивний вклад у формування нового іміджу території як зони відпочинку для споживачів з високим та вище за середній доходом, а також, за умов комплексного розвитку цієї зони (тобто функціонуванні в комплексі зі СПА центром та грязелікарнею), значно підвищить впізнаваність території серед любителів СПА та ВЕЛНЕС турів. 5. Можливий вихід на міжнародний ринок СПА туризму, оскільки сервіс передбачається на європейському рівні.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	Проектна пропозиція розрахована виключно на крупного приватного інвестора.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	1. Будівництво об’єкту такого класу передбачає відповідну інженерну готовність території. 2. Можливі конфлікти з власниками інших закладів

Опис проекту	Створення курортного готелю
	розміщення на території внаслідок значної різниці у рівні сервісу, вартості послуг та місткості (тобто обсягу потоків споживачів). Потребує окремих заходів, спрямованих на роз'яснення для населення значущості об'єкту такого класу. 3. Попит на СПА та ВЕЛНЕС тури в Україні зростає кожного року, але відповідно зростає і кількість закладів, що надають відповідні пропозиції, отже, конкуренція на ринку постійно зростає. Для нового готелю необхідний унікальний проект (дизайн) та унікальні пропозиції щодо відпочинку, в тому числі активного, гостей. 4. Необхідні значні витрати на маркетинг, зокрема, на просування нового закладу, зважаючи, що він буде змушений виходити на загальноукраїнський ринок, а з часом і на зовнішній туристичний ринок. 5. Можливий дефіцит кадрів необхідної кваліфікації.

Інвестиційний проект «Створення кафе на воді»

Назва проекту	Створення кафе на воді
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2. Планування розвитку простору курортополісу В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту В.1.4. Залучення приватних інвестицій
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основна проблема території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатній розвиток пляжної інфраструктури, зокрема закладів харчування*, спрямованих на обслуговування масового споживача.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є заклад швидкого харчування, що здійснюватиме діяльність у сфері ресторанного господарства; приватне підприємство, категорія – мале підприємство. Код за КВЕД – 56.10 «діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування». Концепцією проекту передбачається створення закладу «Quick&Casual», який вдень працює як фаст-фуд і пропонує як комплексні обіди, так і окремі страви відповідно до меню, а увечері і у вихідні дні – оригінальне меню та обслуговування банкетів, корпоративів тощо.

Назва проекту	Створення кафе на воді
Оптимальне місце розташування	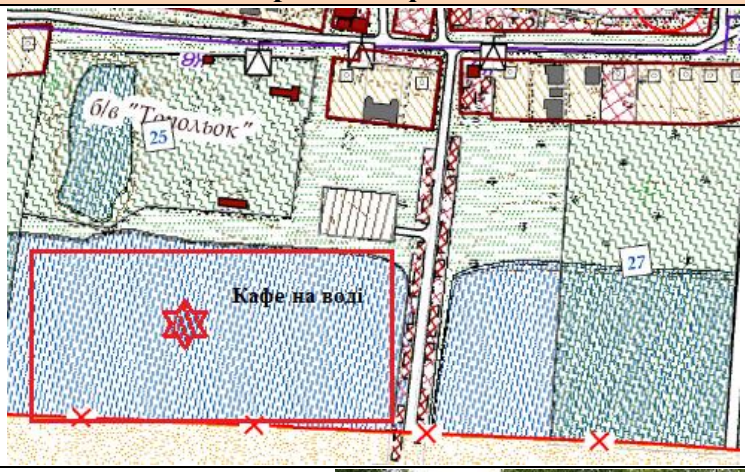
Візуалізація продукту проекту	
Оптимальний період реалізації проекту	У проекті не використовуються результати будь-яких інших проектів, тому він може бути реалізований у першу чергу
Орієнтовний бюджет проекту	1 500 тис. грн.
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 407 тис. грн. при горизонті планування 5 років; індекс дохідності дорівнює 1,16; внутрішня норма дохідності – 42,4%; дисконтований термін окупності – 3 роки. 2. Досягається розширення пляжної інфраструктури, створюється цікавий для масового туриста об’єкт – заклад харчування. 3. При запропонованій концепції можлива організація доставки їжі на замовлення. 4. Створюється 13 сезонних робочих місць. 5. Підтримується розвиток малого та середнього бізнесу.

Назва проекту	Створення кафе на воді
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	Проектна пропозиція розрахована виключно на приватного інвестора.
Основні ризики, пов'язані з реалізацією проекту	Стандартні ризики, пов'язані з особливостями сфери діяльності: - низький попит, зменшення темпів нарощування продажів; - зниження попиту внаслідок непродуманості асортименту; невдалого ціноутворення; активності конкурентів; - зниження рівня життя та падіння доходів населення, вимушеного збільшення цін із-за інфляції та зростання собівартості; - збільшення операційних витрат внаслідок економічної нестабільності, кризи, інфляції, збільшення тарифів на комунальні послуги тощо; - зміна уподобань споживачів, зростання вимог щодо якості продукції; - зміна санітарних вимог тощо, зміна податкового навантаження; - недобросовісна праця працівників.

Інвестиційний проект «Створення торговельно-розважального центру»

Опис проекту	Створення торговельно-розважального центру
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.2. Промоція туристичних продуктів (товарів і послуг) місцевих суб'єктів малого та середнього бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатній розвиток інфраструктури, зокрема, незначна кількість торгових площ, недостатня кількість закладів харчування*, спрямованих на обслуговування масового споживача; *недостатня кількість атракцій, спрямованих на розваги та активний відпочинок*, насамперед, для залучення дітей та молоді; *відсутність пропозицій поза сезоном* – кінотеатрів, виставок тощо; *недостатність підприємств побутового обслуговування*.

Опис проекту	**Створення торговельно-розважального центру**
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є торговельно-розважальний комплекс, в якому передбачається, зокрема, розміщення: - фудкортів; - кінотеатру; - дитячого ігрового центру; - розважального центру для дорослих; - фітнес-клубу; - відділень банків; - ательє і майстерень.
Оптимальне місце розташування	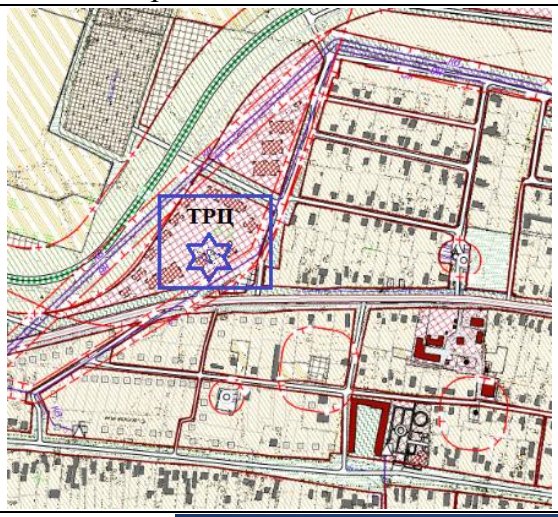
Візуалізація продукту проекту	
Оптимальний період реалізації проекту	У проекті не використовуються результати будь-яких інших проектів, тому він може бути реалізований у першу чергу. Проте максимальної ефективності ТРЦ набуває при створенні крупних закладів цілорічного функціонування.
Орієнтовний бюджет проекту	Обсяг початкових інвестицій залежить від площі ТРЦ, тому буде визначений точно тільки при розробленні ескізного проекту. При розрахунку на площу 8000 кв. м при орієнтовних витратах у 600 дол. США на 1 кв. м площі, обсяг початкових інвестицій становитиме близько 130 млн. грн. * у бюджеті не враховано вартість інженерної підготовки території
Орієнтовний термін реалізації	1,5 роки

Опис проекту	Створення торговельно-розважального центру
Очікувані результати від реалізації проекту	1. Проект є інвестиційно привабливим за таких умов: при завантаженості торговельних площ у 100% 5 місяців з орендною платою 1500 грн. на 1 кв. м та завантаженості 2000 кв. м. 7 місяців та орендною платою 1000 грн. за 1 кв. м: основні показники ефективності наступні: чистий дисконтований дохід становить 41,7 млн. грн. при горизонті планування 10 років; індекс дохідності дорівнює 1,32; внутрішня норма дохідності – 32%; дисконтований термін окупності – 6 років. 2. Проектом передбачається створення торговельних площ та нових, привабливих для споживачів місць активного відпочинку і розваг, в тому числі для дітей. 3. ТРЦ розрахований на цілорічне функціонування. 4. Площі ТРЦ придатні для проведення виставок і ярмарків 5. Площі ТРЦ можуть використовуватися для розміщення підприємств побутового обслуговування, які на теперішній час фактично відсутні.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	Проектна пропозиція розрахована виключно на крупного приватного інвестора.
Основні ризики, пов’язані з реалізацією проекту	Стандартні ризики, пов’язані з особливостями сфери діяльності: - сезонність (без цілорічного функціонування курортних закладів зростає термін окупності проекту); - складність залучення якірних орендарів внаслідок значної відстані від крупних торговельних центрів; - недостатня кількість потенційних орендарів, зокрема, поза пляжним сезоном.

Інвестиційний проект «Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції (ГГРЕС)»

Опис проекту	Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції (ГГРЕС)
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1. Раціональне використання ресурсів А.2. Планування розвитку простору курортополісу В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату В.2. Кваліфіковані та освічені кадри
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ А. 2.2. Розроблення детальних планів курортополісу В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій

Опис проекту	**Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції (ГГРЕС)**
	В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Проект спрямовано на вирішення проблеми нераціонального і неефективного використання природних лікувальних ресурсів, які знаходяться на території в унікальному сполученні (джерела мінеральних і термальних вод, ропа і пелоїди озер, блакитна глина), а також відсутності будь-якого контролю за видобуванням природних лікувальних ресурсів та моніторингу їх якості.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є КП «Гідрогеологічна режимно-експлуатаційна станція», *основними функціями* якої є: - контроль за раціональним і технічно обґрунтованим використанням природних лікувальним ресурсів; - розроблення і винесення в натуру меж округів і зон санітарної охорони, проведення санітарно-відновлювальних заходів; - розроблення технологічних схем експлуатації родовищ; - комплексна розробка родовищ природних мінеральних ресурсів та інші роботи згідно з умовами спеціального дозволу або угоди про розподіл продукції (зокрема, розлив мінеральних вод, пакетування лікувальних грязей, тощо). *Додаткові функції*: - виробництво парфумерної продукції та косметичних засобів на основі мінеральних вод, лікувальних грязей та глини; - організація екскурсійної діяльності (культурні, пізнавальні, косметичні тури).
Оптимальне місце розташування	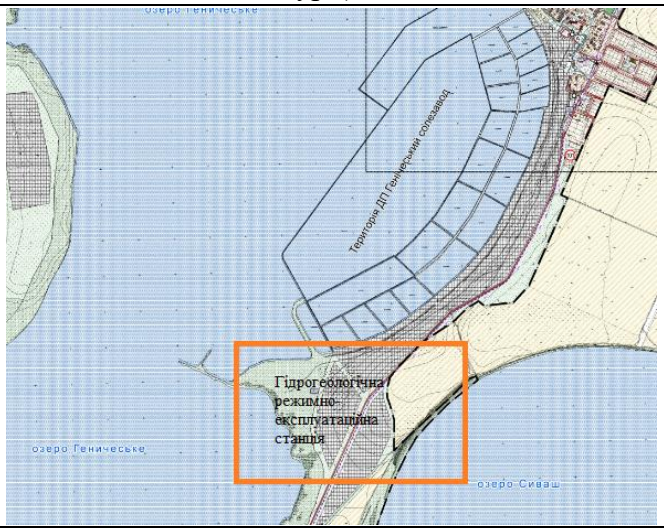
Оптимальний період реалізації проекту	(після бальнеологічних досліджень)
Орієнтовний бюджет проекту	3 000 тис. грн. *на першій етап* (створення лабораторної бази) * *бюджет на другий етап* (створення виробничої бази для розливу мінеральних вод, пакетування лікувальних грязей та глини) та *третій етап* (створення виробничої бази для виробництва парфумерної продукції та косметичних засобів

Опис проекту	**Створення гідрогеологічної режимно-експлуатаційної станції (ГГРЕС)**
	на основі власних мінеральних ресурсів) потребує додаткових досліджень, що пов'язано з необхідністю розробки власної продукції, в тому числі з лабораторними дослідженнями
Очікувані результати від реалізації проекту	1. *Контрольованість використання природних лікувальних ресурсів на території Арабатської стрілки*. Зокрема, вирішення майнових суперечок щодо користування природними ресурсами між власниками території, на яких знаходяться родовища або свердловини, власниками санаторно-курортних закладів, тощо та місцевою владою. 2. *Додаткове джерело надходжень місцевого бюджету*. Підприємство працюватиме на засадах самоокупності. Основним джерелом формування майна підприємства є доходи, одержані від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, а також від інших видів господарської діяльності. 3. *Доступність природних лікувальних ресурсів для місцевого населення, туристів, а також приватних інвесторів.* Підприємство розроблятиме технологічні схеми експлуатації родовищ та здійснюватиме розподіл та контроль за їх дотриманням всіх користувачів. 4. *Створення робочих місць для висококваліфікованих кадрів.* За аналогами необхідне формування, як мінімум, двох підрозділів – комплексної лабораторії та гідрогеологічного відділу. Загальний штат підприємства – 15 осіб, включаючи адміністрацію.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті в рамках реалізації програми секторальної бюджетної підтримки ЄС
Основні ризики, пов'язані з реалізацією проекту	1. Виникнення конфліктних ситуацій між місцевою владою та власниками територій, на яких знаходяться родовища або свердловини. 2. Дефіцит кадрів потрібної спеціалізації та кваліфікації. 3. Необхідність встановлення партнерських відносин з ЗАО «Укрпрофоздоровниця»
Підприємство-аналог – *Сакська ГГРЕС*	Крім основної діяльності, функціонує як виробник та ексклюзивний постачальник лікувальної грязі Сакського родовища і бальнеокосметичної продукції торгової марки «Гея». Профіль підприємства: мінеральні лікувальні грязі, сіль морська, грязеві препарати, бальнеокосметика, термальна мінеральна вода. Види економічної діяльності: діяльність санаторно-курортних організацій; виробництво парфумерної продукції та косметичних засобів.

Інвестиційний проект «Створення комплексного туристичного продукту»

Опис проекту	**Створення комплексного туристичного продукту**
Назва стратегічного пріоритету відповідно до Стратегічного плану	Стратегічний пріоритет А «Раціональне господарювання» Стратегічний пріоритет В «Достойна робота для всіх»
Назва стратегічної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1. Раціональне використання ресурсів А.2. Планування розвитку простору курортополісу А.4. Створення комплексного туристичного продукту В.1. Формування сприятливого бізнес-клімату В.2. Кваліфіковані та освічені кадри
Назва оперативної цілі відповідно до Стратегічного плану	А.1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, у тому числі медико-біологічної А.1.2. Розроблення і впровадження системи раціонального і технічно обґрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони їх родовищ А.1.4. Оголошення території оздоровчо-рекреаційної зони курортом місцевого значення А.2.1. Розроблення стратегії просторового розвитку курортополісу А.2.2. Розроблення детальних планів курортополісу А.2.4. Проектування та створення сучасного публічного простору на основі природного ландшафту А.4.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів А.4.2. Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності А.4.3. Системна маркетингова діяльність А.4.4. Розвиток сервісної інфраструктури В.1.1. Підтримка бізнесу В.1.2. Промоція туристичних продуктів (товарів і послуг) місцевих суб’єктів малого та середнього бізнесу В.1.3. Розвиток інфраструктури для бізнесу В.1.4. Залучення приватних інвестицій В.2.2. Збереження та залучення кваліфікованих кадрів
Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проект	Основні проблеми території реалізації проекту, на вирішення яких спрямовано проект: *недостатня кількість атракцій, спрямованих на культурний та активний відпочинок* для всіх сегментів потенційних споживачів; *відсутність пропозицій поза сезоном* – спортивних змагань, фестивалів ярмарків, тощо, які могли би залучити туристів – любителів активного відпочинку як учасників та глядачів; *відсутність чіткого планування території як зони відпочинку*, стихійне створення туристичних об’єктів, які не пов’язані функціонально або територіально; *нераціональне і неефективне використання природних ресурсів*; *низько ефективна, несистемна маркетингова діяльність*, наслідком якої є висока сезонність і занадто високе антропогенне навантаження у період пляжного сезону, а також стихійно склавшийся імідж території як зони бюджетного відпочинку.
Опис продукту проекту	Продуктом проекту є конкурентоспроможний на внутрішньому та світовому ринках комплексний

Опис проекту	**Створення комплексного туристичного продукту**
	туристичний продукт.
Цілі проекту	*Очікувані результати*
Створення комплексного туристичного продукту. Досягнення цієї мети передбачає вирішення наступних проблем території – хаотичне, невпорядковане, неповне та нераціональне використання існуючих туристичних об'єктів, висока сезонність, відсутність пропозицій поза сезоном, нераціональне, неефективне використання природних лікувальних ресурсів.	*Результат 1.1 – створено інтегровану базу даних туристичних об'єктів на території*. Отримання комплексної інформації щодо туристичних об'єктів території дозволить оцінити її загальний туристичний потенціал та виявити можливості для розвитку певних видів туризму – подієвого, активного, зеленого, спортивного тощо. *Результат 1.2 – отримано науково обґрунтовані результати аналізу туристичного ринку*. Отримання комплексної інформації про тенденції туристичного ринку, потенційних споживачів та наявних конкурентів дозволить розробити такий продукт (програма фестивалів, виставок, ярмарків, спортивних змагань, спеціалізованих турів), який буде оптимальним з урахування потенціалу території та попиту на ринку. *Результат 1.3 - отримано наукове обґрунтування (бальнеологічний висновок) застосування природних лікувальних ресурсів*. Цей результат необхідний для розроблення детального плану території, оскільки надає можливість проектування ексклюзивних об'єктів для надання лікувально-оздоровчих послуг та підготувати інвестиційні пропозиції для крупних приватних інвесторів.
Створення системи просування комплексного туристичного продукту на вітчизняний та світовий ринок. Досягнення цієї мети передбачає створення та просування туристичного бренду території та туристичного продукту, повний комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності, широку рекламну та PR кампанію. Це забезпечить вирішення наступної проблеми території: низько ефективна, несистемна маркетингова діяльність, наслідком якої є висока сезонність і занадто високе антропогенне навантаження у період пляжного сезону, а також стихійно склавшийся імідж території як зони бюджетного пляжного відпочинку	*Результат 2.1 – створено атрибути туристичного бренду території*. Наявність туристичного бренду дозволить здійснити його чітке позиціонування на ринку та сформувати у споживачів стійки асоціації щодо пропонованого туристичного продукту. *Результат 2.2 – створено туристичний інформаційний портал*. Інформаційний портал та відповідний мобільний додаток дозволить залучити велику кількість відвідувачів та їх регулярне інформування, надасть широкі можливості для розміщення та продажу реклами на своїх сторінках, а також, завдяки функціоналам «форум» та «співтовариство», слугуватиме для утримання постійної цільової аудиторії. Інформаційний портал, передусім, є міцним власним рекламним та комунікаційним каналом для проекту. Крім того, завдяки зворотному зв'язку зі споживачами, він дозволить контролювати ефективність реклами та якість пропонованого продукту. Це значно підвищить конкурентоздатність території на світовому туристичному ринку та забезпечить стійкий інтерес туристів, в тому числі і іноземних, до пропонованого туристичного продукту *Результат 2.3 – здійснено виготовлення рекламної продукції та розпочато її розповсюдження*. Саме рекламна та PR кампанія забезпечить донесення інформації про нову туристичну пропозицію до всіх сегментів потенційних споживачів і, відповідно, зростання попиту.
Оптимальний період	У першу чергу

Опис проекту	**Створення комплексного туристичного продукту**
реалізації проекту	
Орієнтовний термін реалізації проекту	2 роки
Орієнтовний бюджет проекту	3,2 млн. грн. В тому числі: - дослідження туристичного ринку – орієнтовно, 150 тис. грн.; - розроблення інформаційного порталу та мобільного додатку – орієнтовно, 100 тис. грн.; - розроблення і розповсюдження рекламної продукції – орієнтовно, 600 тис. грн. на першому етапі; - науково-дослідні роботи для наукового обґрунтування застосування природних лікувальних ресурсів на з рекреаційною та лікувальною метою (бальнеологічний висновок) – орієнтовно, 900 тис. грн.; - детальний план території – орієнтовно, 1 млн. грн.
Очікувані фінансові результати від реалізації проекту	Проектом передбачено подальше фінансування функціонування та розвитку отриманих продуктів проекту – туристичних програм, маршрутів, туристичного інформаційного порталу і мобільного додатку – *за рахунок самоокупності*. Основними статтями доходів вважаються: - експлуатація інформаційного порталу і мобільного додатку, а саме надання послуг з розміщення банерної реклами; зважаючи на значну кількість підприємців і громадських організацій, сферою діяльності яких є надання туристичних та супутніх послуг, мінімальний прогноз замовлень: на 2019 рік – 36 замовлень, 2020 рік – 150 замовлень, далі – збільшення на 25% щорічно; враховуючі середню вартість 35 грн. за 1000 показів, це забезпечує доходи у розмірі 21275 грн. до 2022 року включно (горизонт планування – 5 років); - експлуатація інформаційного порталу і мобільного додатку, а саме надання послуг з розміщення реклами (відео матеріалів, інформаційних повідомлень, нових та оголошень); мінімальний прогноз замовлень: 2019 рік – 40 комплектів на 6 місяців, 2020 рік – 40 комплектів на 12 місяців, далі – збільшення кількості на 15% щорічно; враховуючі середню вартість послуги 1000 грн., це забезпечує доходи у розмірі 1906800 грн. до 2020 року включно; - здійснення екскурсійної діяльності; зважаючи на орієнтовну кількість та вид маршрутів, які будуть розроблені, очікується проведення не менше 150 турів в 2019 році, 600 – в 2020 році, далі – збільшення кількості на 15% щорічно; враховуючі середню вартість турів 750 грн., це забезпечує доходи у розмірі близько 25 млн. грн. до 2022 року включно. Навіть при досить високої собівартості турів (розрахункова собівартість – 70%) та дуже обережному (мінімальному) прогнозі майбутніх доходів, проект є економічно ефективним з такими показниками *ефективності бюджетних інвестицій* при горизонті планування 5 років:

Опис проекту	Створення комплексного туристичного продукту
	чиста приведена вартість – 806089,14 грн.; внутрішня норма дохідності – 25%; дисконтований період окупності – 4,35 років; індекс прибутковості – 1,25.
Відповідність проекту вимогам конкурсу(ів) інвестиційних проектів	Проект повністю відповідає вимогам конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть фінансуватися за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті в рамках реалізації програми секторальної бюджетної підтримки ЄС
Основні ризики, пов'язані з реалізацією проекту	1. Дефіцит кадрів потрібної спеціалізації та кваліфікації, оскільки проектом передбачається створення, як мінімум, 9 робочих місць, серед яких посади маркетолога, PR-менеджера, SEO-адміністратора інформаційного порталу. 2. Необхідність встановлення партнерських відносин з власниками туристичних об'єктів, які планується використовувати під час реалізації створеної програми та туристичних маршрутів. 3. Необхідність встановлення ділових зв'язків зі значною кількістю партнерських організації, зокрема, для організації фестивалів, спортивних змагань тощо.

Інвестиційний проект «Організація ефективної системи поводження з побутовими відходами», оформлений за вимогами конкурсу проектів ДФРР представлено у ІІІ частині звіту.

6. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Впровадження Стратегічного плану стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони передбачає виконання одночасно декількох завдань різними структурами сільської ради за участі багатьох партнерів. Складність полягає у відсутності у складі сільської ради спеціального підрозділу чи одиниці, які могли б взяти на себе функції центру управління Стратегічним планом. Тому, запровадження такої одиниці в структурі сільської ради є необхідною, хоч і недостатньою умовою успішного управління реалізацією Стратегічного плану. Така одиниця, яка повинна стати основою системи управління Стратегічним планом, може бути організована у форматі проектного офісу.

Стратегія стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони складається з низки конкретних заходів, спрямованих на досягнення цілей, визначених стратегічними пріоритетами, і в кінцевому рахунку – визначеного бачення розвитку територіальної громади. Заходи надалі повинні бути перетворені у програми й проекти, однак це лише передумова реалізації стратегії. Успіх на цьому шляху багато в чому залежить від управління проектами і в цілому – управління реалізацією стратегії.

Реалізація положень Стратегії здійснюватиметься за рахунок використання наявного на місцевому рівні ресурсного потенціалу (матеріальних, фінансових, людських, інтелектуальних, інформаційних ресурсів тощо), залучення провідних українських та міжнародних експертів, а також міжнародних організацій, таких як Європейська Економічна Комісія ООН, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку тощо.

Фінансовими джерелами реалізації Стратегії будуть кошти місцевого та державного бюджетів, залучені кошти донорів в рамках проектів міжнародної технічної допомоги, кошти приватного бізнесу (вітчизняного та міжнародного), що будуть спрямовані на реалізацію проектів державно-приватного партнерства.

Модель реалізації стратегічного плану складається з трьох головних частин:

1. Операціоналізація стратегічних пріоритетів у рамках щорічних оперативних планів і бюджету. Стратегічні пріоритети розвитку, викладені у стратегії, мають бути враховані у щорічних програмах економічного й соціального розвитку та інших місцевих програмах. Усі існуючі програми і політики слід привести у відповідність до стратегії . Ці програми та проекти мають бути засновані на принципі доцільності та фінансових можливостях поряд із чітким визначенням зон компетенцій та відповідальності за реалізацію стратегії.

2. Комунікаційні процеси щодо стратегії. Для успішної реалізації програм і проектів необхідна підтримка у вигляді комунікаційного процесу на усіх рівнях місцевої влади, а також з усіма зацікавленими партнерами. Вся інформація, що стосується реалізації стратегії, має збиратись і координуватись проектним офісом спільно з відділом містобудування та архітектури сільської ради та аналітиком з інвестицій.

3. Постійний моніторинг й адаптація стратегічного плану до умов, що змінюються. Процес моніторингу включає збір даних щодо ефективності і якості реалізації стратегії в порівнянні з очікуваними результатами. Ці дані мають бути включені у щорічний звіт про реалізацію стратегії. Звіт повинен бути підготовлений як базовий планувальний документ до визначення програм і бюджету на наступний рік.

Основною метою моніторингу є забезпечення реалізації та постійна оцінка результатів стратегічного плану. У ході моніторингу реалізації стратегічного плану вирішуються такі завдання: стимулювати реалізацію плану в цілому та за окремими цілями і завданнями, оцінити ступінь досягнення головної мети і цілей Стратегічного плану, дати інформацію для прийняття рішень про розподіл ресурсів на досягнення цілей чи про коректування цілей, оцінити ступінь реалізації завдань, дати інформацію для уточнення і коректування завдань плану.

Результати реалізації стратегії визначаються на підставі проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації планів заходів. Основними завданнями під час проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації планів заходів є визначення стану їх виконання через відстеження стану та оцінювання результативності виконання програм і проектів регіонального розвитку та їх впливу на соціально-економічний розвиток регіонів.

Моніторинг та оцінка реалізації Стратегічного плану здійснюються за пріоритетними стратегічними цілями і напрямами, з урахуванням операційних завдань та відповідних індикаторів моніторингу й оцінки. Зокрема, *контролюються*:

- досягнення оперативних цілей через реалізацію проектів за визначеними індикаторами;
- терміни та якість виконання робіт та отриманих продуктів проекту за визначеними термінами (віхами проекту) та відповідно до вимог щодо якості продуктів;
- виконання бюджетів проектів та організація процедур державних закупівель відповідно до чинного законодавства про державні закупівлі.

Процедури моніторингу:

- *Щорічний звіт про реалізацію*. Проектний офіс має відповідати за обговорення та прийняття щорічного звіту про реалізацію Стратегічного плану.

- *Оцінка стратегії.* Згідно з аналізом різних аспектів поточної ситуації проектний офіс повинен ініціювати процедуру щорічної систематичної та об’єктивної оцінки стану реалізації стратегії. Проектний офіс повинен бути вповноважений

координувати підготовку звіту щодо оцінки стратегії, який може вказувати на необхідність можливих змін із врахуванням нових обставин.

- *Оновлення стратегії*. Стратегічний план – це живий документ, що потребує постійного оновлення у зв'язку зі зміною обставин та відповідно до висновків і рекомендацій звіту про оцінку стратегії. Проектний офіс повинен відповідати за координацію процесу внесення змін до стратегії. Внесення змін до стратегії розвитку буде відбуватись згідно з існуючим регламентом роботи сільської ради.

- *Звітування перед сільською радою та територіальною громадою*. Звітування щодо реалізації стратегії має відбуватись щорічно. Результати реалізації Стратегії повинні обов'язково публікуватись на офіційному сайті Щасливцевської сільської ради.

Періодичність моніторингу встановлюється з урахуванням специфіки індикаторів та поточних завдань щодо реалізації стратегії. Для участі у проведенні моніторингу або окремих його етапів (планування, організація, збір, обробка чи аналіз даних, оприлюднення результатів тощо) у встановленому порядку можуть бути залучені зовнішні експерти та інститути громадянського суспільства.

7. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ЗОНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЩАСЛИВЦЕВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

Стратегія стійкого розвитку оздоровчо-рекреаційної зони реалізовуватиметься у два етапи:

- I етап (2020-2022) – розв'язання найважливіших проблем розвитку території Щасливцевської сільської ради, пов'язаних з інженерно-інфраструктурною розбудовою та модернізацію комунальної служби та реалізація перших локальних інвестиційних проектів для розбудови туристичної інфраструктури;
- II етап (2022-2028) – трансформація території оздоровчо-рекреаційної зони в сучасний Курортополіс та приведення всієї курортно-туристичної інфраструктури у відповідність до вимог, визначених нормативними документами щодо надання території статусу курорт місцевого значення.

8. СПИСОК АВТОРІВ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРИЗЕДЕНТОВІ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Науковий керівник, д. держ. упр., професор	Т. М. Безверхнюк (передмова; п. 2.4; р.3,4; п. 5.1.; р.6)
Відповідальний виконавець, к. пед. н., доцент	І. А. Сенча (р. 1, 2, 5, 6: Ч.3)
Виконавець, д. мед. н., с. н. с.	І. К. Бабова (п. 1.1; р.7)
Виконавець	Т. П. Бойко (п. 2.1)
Виконавець, слухач 3 курсу заочної форми навчання спеціальності «Управління проектами»	М. Б. Драч (р. 1)